Ніва

ТЫДНЁВІК ГПБГКТ

№ 44 (870) ГОД XVII БЕЛАСТОК 29 КАСТРЫЧНІКА 1972 г. ЦАНА 60 гр.

Сёмы з'езд БГКТ адкрыў новы раздзел у дзейнасці нашай арганізацыі. Праз тыдзень пасля заканчэння працы з'езду мы звярнуліся да старшыні Галоўнага праўлення БГКТ таварыша Мікалая Самоціка з некалькімі пытаннямі.

— Таварыш старшыня, як вядома, Вы належыце да заснавальнікаў нашай арганізацыі ў 1956 годзе і ад таго часу актыўна ўдзельнічаеце ў працы Галоўнага праўлення БГКТ. Скажыце, як Вы ўключыліся ў дзейнасць нашага таварыства?

— Гэта быў натуральны працэс. Паходжу я з Ільяшукоў, што на Гайнаўшчыне. Але ўпершыню пазнаёміўся з гісторыяй беларускага народа, беларускай культурай і літаратурай у 1940—41 гадах, калі вучыўся ў сярэдняй школе ў Ваўкавыску. Вайна раптоўна спыніла маю вучобу, аднак не згасіла ва мне цягі да роднага. У 1946 годзе я стаў працаваць настаўнікам і быў ініцыятарам увядзення навучання беларускай мовы ў сваёй школе ў Семяноўцы. Вучыў дзяцей беларускай мове і сам шмат чытаў, каб паглыбіць свае веды. І пачэрпнутае з кніг, і ўласныя назіранні з Гайнаўшчыны ўмацоўвалі ва мне патрэбу дзеяння ў грамадскім жыцці, на ніве беларускай асветы і культуры. Калі ж у 1956 годзе паўстала БГКТ, я адразу стаў яго членам і ўключыўся ў дзейнасць нашай арганізацыі. Пашырыць жа і паглыбіць мае веды па беларусазнаўству дапамагло мне аддзяленне беларускай філалогіі Завочнай настаўніцкай студыі ў Беластоку, якое я закончыў у 1959 годзе.

— Як вы ацэньваеце шлях, пройдзены Беларускім грамадска-культурным таварыствам?

— Этап працы БГКТ ад яго заснавання і па сённяшні дзень быў вельмі багаты, плённы; наша арганізацыя мае многа дасягненняў. Цешыць мяне і тое, што ў гэтым ёсць частка і майго ўкладу. Найбольш я змог дапамагчы БГКТ на Гайнаўшчыне: працуючы з грамадскім актывам, пры арганізацыі навучання беларускай мовы ў школах, заснаванні драматычных гурткоў, сустрэчах з насельніцтвам палітычных і грамадскіх дзеячоў, лектараў, літаратараў. Прымаў таксама ўдзел у праграмаванні дзейнасці гайнаўскага аддзела БГКТ. Працуючы інспектарам аддзела асветы і культуры ППРН, сакратаром ПК ПАРП і старшынёй Прэзідыума ПРН, я заўсёды знаходзіў час і на працу ў БГКТ.

ЧЛЕН БГКТ — ПРЫКЛАД ІНШЫМ!

— Якія заданні стаяць цяпер перад нашай арганізацыяй?

— Іх вызначыў VII з'езд БГКТ і перадз'ездаўская дыскусія. Мы зараз жа прыступаем да апрацавання канкрэтнай праграмы і неадкладна давядзем яе да нашых аддзелаў, гурткоў і кожнага члена БГКТ. Мы павінны актывізаваць усіх членаў арганізацыі і ўсё беларускае асяроддзе да грамадскага і гаспадарчага развіцця рэгіёну. Патрэбы ж у гэтым ёсць вялікія: няспыннае павышэнне ўзроўню культуры сельскай гаспадаркі і прадукцыйнасці працы на прадпрыемствах, большы клопат усяго насельніцтва пра культуру штодзённага жыцця і эстэтыку дамоў, панадворкаў, сялібаў, вёсак, мястэчак і гарадоў. Неабходна, каб як мага болей жыхароў нашага рэгіёну прыступіла да конкурсаў «Беластоцкая вёска заможная і культурная» і «Жыхары свайму гораду». Члены нашага таварыства павінны быць добрымі гаспадарамі і працаўнікамі прадпрыемстваў, для свайго наваколля служыць узорам гаспадарлівасці, прагрэсу і культуры ў жыцці і працы. Гурткі БГКТ, як і раней, і цяпер будуць ініцыятарамі грамадскіх чынаў пры пабудове дарог, святліц, пры пасадцы дрэў і іншых працах. Папулярызацыяй добрай работы і крытыкай нядбайнасці і пасіўнасці зоймецца наш орган «Ніва». У праграмах самадзейных мастацкіх калектываў павінны знаходзіцца творы,

якія б заахвочвалі людзей да актыўнай працы на карысць свайго асяроддзя. Будзем у далейшым умацняць і развіваць нашу арганізацыю і па якасці працы і па колькасці яе членаў.

— Як Вы бачыце справы збору і захоўвання беларускай народнай матэрыяльнай і духоўнай культуры на Беласточчыне і яе скарыстанне ў развіваючымся турызме?

— Спадзяемся, што пры дапамозе ва-

Працяг на стар.4

У ПРЭЗІДЫУМЕ ГПБГКТ

Працавітым было першае пасяджэнне новага Прэзідыума ГП БГКТ, якое адбылося 7 кастрычніка г.г. Найперш ацаніла яно VII з'езд таварыства. Найбольш характэрныя выказванні: з'езд быў дасканала падрыхтаваны. Спрыялі гэтаму сустрэчы з дэлегатамі, належная падрыхтоўка дакументаў, прапаганда і папулярызацыя з'езду прэсай. Усё было прадумана. Дыскусія вычэрпвала цэлую гаму статутовых заданняў. Чырвонай ніткай у ёй праходзіла ідэя адзінства з партыяй. Дыскусія была канструктыўная, не было дэмагогіі і асабістых спраў. Панавала дысцыпліна і аднадумнасць. Сур'ёзна да з'езду аднесліся і ўлады: такога прадстаўніцтва не меў ніводзін наш з'езд.

Затым члены Прэзідыума абмеркавалі і падзялілі паміж сабою галіны дзейнасці. У выніку гэтага старшыня ГП БГКТ Мікалай Самоцік адказваць будзе за агульнае кіраўніцтва і за дзейнасць БГКТ у напрамку грамадска-гаспадарчай актывізацыі рэгіёна, намеснік старшыні Георгій Валкавыцкі — за агульнае кіраўніцтва, за выдавецкую дзейнасць і за працу камісіі культуры; сакратар ГП БГКТ Янка Зенюк — за ўсе арганізацыйныя справы, кадравую палітыку, забеспячэнне ажыццяўлення пастаноў Прэзідыума і кантакты з іншымі арганізацыямі; Аляксандр Баршчэўскі за літаб'яднанне «Белавежа», навуковы гуртoк, варшаўскі і гданьскі аддзелы; Аляксандр Іванюк — за гайнаўскі і сямяціцкі аддзелы; Аляксандр Рафаловіч — за сакольскі і дуброўскі аддзелы; Сцяпан Трафімюк — за бельскі аддзел і праблемы беларускага школьніцтва; Ніна Цыванюк — за беластоцкі (паватовы) аддзел; Сымон Шыманюк — за супрацоўніцтва з прафсаюзамі.

У трэцім пункце парадку дня стаяла праблема арганізацыйнага забеспячэння ажыццяўлення пастаноў VII з'езду. Было вырашана завесці рэестр ажыццяўлення пастаноў.

Пытанне ажыццяўлення пастаноў з'езду знойдзе таксама месца ў гадавых справаздачах.

Тут таксама дакладна былі разгледжаны прапановы дэлегатаў, якія не ўвайшлі ў пастановы з'езду. Гэтыя дэлегаты атрымаюць пісьмовыя адказы, у якіх Прэзідыум паведаміць, як будуць ажыццяўляцца іх пастановы.

Урэшце Прэзідыум ГП БГКТ абмеркаваў план працы на IV квартал. У ім на асаблівую ўвагу заслугоўвае нарада старшынь гурткоў, запланаваная на 29 кастрычніка г.г., і ажыццяўленне плану святкавання 50-й гадавіны СССР.

Лістападаўскае пасяджэнне Прэзідыума ГП БГКТ зоймецца заданнямі літаб'яднання «Белавежа» ў святле пастаноў VII з'езду і станам конкурсаў, а снежаньскае — ацэнкай ажыццяўлення плана Прэзідыума і планам на I квартал наступнага года.

Прэзідыум ГП пастанавіў таксама ў бліжэйшым часе дзейсна дапамагчы гурткам мастацкай самадзейнасці, забяспечыўшы іх кваліфікаваным інструктажом. (рл)

ДАРОГУ НОВАМУ

На вёсках Гайнаўшчыны з кожным годам адчуваецца не толькі значны ўзрост матэрыяльнага ўзроўню сялян, які праяўляецца ў лепшым рацыянальным харчаванні, у вопратцы людзей, у абсталяванні дамоў прыгожай мэбляй, у павелічэнні колькасці матацыклаў, пралек, лядовак, радыёпрыёмнікаў і тэлевізараў, але таксама ў прысваенні новых элементаў сельскагаспадарчай культуры. А вось прыклады.

Бяленне хлявоў, абсталяванне ў іх вокнаў і вентылятараў — усё больш звычайная справа для сялян. У грамадзе Ласінка зрабілі гэта такія гаспадары, як Сяргей Данілюк і Рыгор Хіліманюк з Катлоўкі, Аляксандр Кавальскі з Курашава, Васіль Зенюк з Рэпіскаў і іншыя. Часта яны арганізоўваюць калектыўнае бяленне хлявоў, выкарыстоўваючы тэхніку міжгуртковых машынна-трактарных баз (МБМ). МБМ-ы з Курашава і Навасад пабялілі хлявы для 22 гаспадароў у Барысаўцы, для 9-ці — у Рэпісках і для аднаго ў Гарадзіску.

Жанчыны з многіх вёсак, у тым ліку і 10 жанчын з Махнатага прыступілі да конкурсу гігіены хлявоў і даення кароў. Як сцвярджае заатэхнік з ГРН — Ірэна Раманюк, конкурс гэты ўводзіць новыя элементы чысціні падчас даення кароў. Прывучае ён жанчын мыць вымя і дойкі ў кароў, рабіць масаж і выкарыстоўваць чысты ручнік да выцірання памытага вымені і доек. На вёсцы гэта новае. У Махнатым камісія конкурсу прызнала першае месца Ніне Кучко. Конкурс гэты прадугледжвае таксама рацыянальнае кармленне кароў, што ў сваю чаргу спрыяе высокім надоям малака. Удзельнікі конкурсу даення кароў і гігіены хлявоў у Старым Беразове кантрактуюць малако і абавязаны на працягу года прадаць дзяржаве не менш як па 8 тысяч літраў малака.

Добрыя гаспадарчыя будынкі адыгрываюць вялікую ролю ў развіцці жывёлагадоўлі. Цяпер, калі ўжо хто будуе новыя хлявы, дык абавязкова яны мураваныя, са сцёкамі і ўездамі. Паводле ўсіх правіл сучаснасці пабудавалі такія хлявы Васіль Дудко з Курашава, Уладзімір Шварц з Ласінкі, Мікалай Пракапюк з Вулькі і шмат іншых.

Калі ўжо гаварыць аб новым будаўніцтве на вёсцы, дык неабходна падкрэсліць той факт, што многія сяляне будуюць сабе не толькі гаспадарчыя будынкі, будуюцца ў кожнай вёсцы прыгожыя мураваныя дамы, не з традыцыйнымі кухнямі і пакоямі, а будуюцца па-сучаснаму, цікава і функцыянальна. Ды некаторыя гаспадары абсталёўваюць у калодзежах помпы, якія падаюць ваду ў спецыяльныя бакі, і ў хаце ў кранах тады ёсць вада. Вось так свой уласны водаправод мае Уладзімір Іванюк з Ласінкі. Гэта першы дом з водаправодам у гэтай вёсцы, але напэўна хутка будзе іх больш.

Працяг на стар.4

Новы Прэзідыум ГП БГКТ з прадстаўнікамі палітычных і адміністрацыйных улад — госцьмі VII з'езду.

Фота Цаф — П. Савіцкі

Падзеі ◊ Здарэнні ◊ Факты ◊ Каментарыі ◊ Весткі

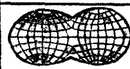

СВЕТ

СССР І ЗША

Пасля двухбаковых размоў, падпісана савецка-амерыканскае гандлёвае пагадненне. Гэты новы крок у суадносінах паміж дзвюма дзяржавамі мае свае вытокі ў дакуменце аб «Асновах суадносін паміж СССР і ЗША» з мая г.г., падпісаным у Маскве Л. Брэжневым і Р. Ніксанам.

Гандлёвае пагадненне ўводзіць раўнапраўнасць у гандлёвых суадносінах — у пошлінах, аплатах пры імпарце і экспарце, у будове супольных прамысловых прадпрыемстваў. Абедзве дзяржавы будуць развіваць свае гаспадарчыя кантакты. Для гэтага пастаноўлена адкрыць у Маскве і Вашынгтоне гандлёвыя прадстаўніцтвы. Пастаноўлена на працягу трох год павялічыць гандлёвы абарот прынамсі ў тры разы. Пагадненне, на думку абодвух урадаў, кладзе канец ненармальным гандлёвым суадносінам паміж СССР і ЗША, якія цягнуліся 25 год.

Савецка-амерыканскія кантакты развіваюцца і ў галіне навукова-тэхнічнай. Вось вучоныя СССР і ЗША дайшлі да згоды адносна супольнага эксперыментальнага лёту касмічных караблёў «Саюз» і «Аполло». Эксперыментальны лёт будзе даследаваць магчымасць злучэння савецкіх і амерыканскіх караблёў у космасе. Супольны лёт плануецца на 1975 год.

У В'ЕТНАМЕ

Вызваленчыя сілы Паўднёвага В'етнама вядуць баі ў 15 кіламетрах ад Сайгона — сталіцы Паўднёвага В'етнама. У Паўднёвым В'етнаме пабываў даўжэй, чым прадбачваў план, спецыяльны дарадчык прэзідэнта Ніксана — Кісінджэр. Перад ад'ездам у В'етнам ён вёў перагаворы з прадстаўнікамі Паўднёвага В'етнама ў Парыжы. Палітычныя каментатары ў свеце звязваюць усе гэтыя перагаворы Кісінджэра з шуканнем амерыканскім урадам вырашэння в'етнамскага канфлікту перад прэзідэнцкімі выбарамі ў ЗША. А ў той час, як мы ўжо адзначалі, было знішчана дыпламатычнае прадстаўніцтва Францыі ў Ханоі і цяжка паранены яго прадстаўнік. Сёння даносім, што паранены памёр. Свет абураны в'етнамскай палітыкай ЗША.

ЕЎРАПЕЙСКІ РЫНАК...

да якога належала 6 заходнееўрапейскіх дзяржаў: Францыя, ФРГ, Італія, Бельгія, Галандыя і Люксембург, пашырыўся да дзевяці дзяржаў. Прыступілі Вялікабрытанія, Данія і Ірландыя. Нарвегія, як вядома, у агульнанародным рэферэндуме адкінула прапанову. У сувязі з гэтым, замест планаваных дзесяці, у Парыжы сабраліся прэм'еры і міністры замежных спраў ЭВГ, але ў складзе дзевяці членаў. Размовы датычыліся спраў унутры рынку і неабходнасці шырэйшага супрацоўніцтва ў гандлі з іншымі краінамі, а перш за ўсё з Усходняй Еўропай.

ЮНЕСКО

Гэтак называецца спецыяльная арганізацыя ААН па справах асветы, навукі і культуры. У сядзібе ААН у Нью-Йорку адбылася XVII сесія ЮНЕСКО. Удзел прыняло 129 дзяржаў — членаў арганізацыі. На чале Польскага камітэта па справах ЮНЕСКО стаіць яго старшыня Яўгенія Красоўская. (вл)

БССР

ТЫДЗЕНЬ МАЛАДЗЁЖНАЙ КНІЖКІ

Па ініцыятыве Цэнтральнага Камітэта Ленінскага Камсамола Беларусі ўстаноўлены «Тыдзень маладзёжнай кнігі». Ён кожны год будзе праводзіцца з 16 па 23 кастрычніка. Першы «Тыдзень маладзёжнай кнігі» адзначаўся ў сталіцы БССР, а наступныя будуць праведзены ў паасобных абласных цэнтрах.

АЛЬБОМ ДОБРЫХ СПРАЎ

У сувязі са святкаваннем 50-годдзя СССР Магілёўская абласная бібліятэка супольна з уладамі вобласці ўстанавілі «Альбом добрых спраў». У гэтым альбоме кожная бібліятэка ў вобласці мае свой раздзел, куды заносіць усё тое, чым варта пахваліцца перад грамадствам. Вось Ржаўская сельская бібліятэка адзначыла, што ў яе фондзе аж 1540 кніг з уласнаручнымі аўтографамі іх аўтараў. Сярод іх — многа аўтографаў маршалаў і касманаўтаў, між іншым, Гагарына і Церашковай.

ЧЫРВОНАСЦЯЖНАЯ БІБЛІЯТЭКА

Па ўказу Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР Дзяржаўная бібліятэка Беларускай ССР імя У. І. Леніна за плённую работу па камуністычнаму выхаванню працоўных ўзнагароджана ордэнам Працоўнага Чырвонага Сцяга.

УБОРКА БУРАКОЎ

Паспяхова праходзіць уборка земляплодаў. У калгасе «Радзіма» Нясвіжскага раёна шостая палявая брыгада сабрала з 20 га звыш 6 тысяч цэнтнераў цукровых буракоў. Высокі ўраджай гэтай салодкай сыравіны атрымалі таксама ў калгасах «17 верасня» і імя Калініна.

ЗЯЛЁНАЯ БРЭСТЧЫНА

У мінулым паўгоддзі ў населеных пунктах Брэсцкай вобласці высаджана амаль 300 тысяч дэкаратыўных і фруктовых дрэў, звыш 70 тысяч кустоў. Такім чынам, Брэстчына яшчэ болей пазелянела і папрыгажэла. Асабліва добрых вынікаў па добраўпарадкаванню дабіўся абласны цэнтр.

ПРАЦУЮЦЬ У ЛІК 1974 ГОДА

Брыгада бураўзрыўнікоў другога Салігорскага будаўпраўлення камбіната «Беларуськалій» завяршыла ўжо выкананне задання за 1973 год. Брыгада ўзяла абавязацельствы закончыць пяцігодку за 3,5 гады. Цяпер штодзённа выконвае зменныя нормы выпрацоўкі на 150—170 працэнтаў.

ШТУЧНАЯ ВОЎНА

На новым Полацкім хімкамбінаце рабочы калектыў засвоіў ужо вытворчасць новага штучнага валакна, якое называецца нітрон. Яно з'яўляецца поўнацэнным заменнікам тонкарунная воўны.

ВЁСКА ПАРЫЖ

Вёска Парыж з'яўляецца цэнтрам калгаса «Кастрычнік» Пастаўскага раёна. Гэты калгас славіцца высокімі ўраджаямі. Сёлета, *для прыкладу*, сабралі там амаль па 40 цэнтнераў з гектара. Людзі ў Парыжы жывуць багата. (вр)

ПОЛЬШЧА

ПАСЯДЖЭННЕ ПАЛІТБЮРО

17 кастрычніка адбылося пасяджэнне Палітбюро ЦК ПАРП, на якім была прынята пастанова аб далейшым удасканальванні кадравай палітыкі і павышэнні ўзроўню кіраўнічых кадраў. У чарговым пункце нарады Палітбюро падвяло вынікі рэалізацыі праграмы мадэрнізацыі прамысловасці. У заканчэнні свайго пасяджэння Палітбюро знаёмілася са справамі, звязанымі з заканчэннем сёлетняй уборкі прапашных і пашавых раслін, а таксама з выкананнем планаў скупкі сельскагаспадарчых плёнаў.

ПАСЯДЖЭННЕ СЕЙМА ПНР

19 кастрычніка адбылося пасяджэнне Сейма, якое прысвячалася абмяркоўцы праектаў законаў аб змене канстытуцыі ў сувязі з рэарганізацыяй мясцовай адміністрацыі. Апрача таго, Сейм прыняў праграму перспектыўнага будаўніцтва жыллёвых кватэр. У гадах 1971—1985 намечана пабудаваць каля 5 мільёнаў кватэр.

ПАСЯДЖЭННЕ РАДЫ МІНІСТРАЎ

20 кастрычніка адбылося пасяджэнне Рады Міністраў, на якім абмяркоўваліся вынікі выканання важнейшых задач нацыянальнага гаспадарчага плана за мінулыя 9 месяцаў г.г. На пасяджэнні адзначаліся пазітыўныя вынікі ў сельскагаспадарчай і прамысловай прадукцыі. У заканчэнні свайго пасяджэння Рада Міністраў разглядзела закон аб гмінным фондзе.

ПАСЯДЖЭННЕ ПРЭЗІДЫУМА ПАН

17 кастрычніка адбылося пасяджэнне Прэзідыума Польскай акадэміі навук, якое прысвячалася абмяркоўцы стану асветы ў Польшчы. Нараду вёў старшыня ПАН — праф. У. Тшэбятоўскі.

НАРАДА Ў ЦК СД

У Варшаве адбылася нарада ў Цэнтральным камітэце Дэмакратычнага страннiцтва, якая прысвячалася падрыхтоўцы да X кангрэса СД, справам развіцця рамяства і актуальным напрамкам Сейма.

ПРЭМ'ЕР П. ЯРАШЭВІЧ У ШВЕЦЫІ

23 кастрычніка прэм'ер П. Ярашэвіч распачаў свой візіт у Швецыю. Карыстаецца ён вялікім зацікаўленнем у палітычных і гаспадарчых кругах. Візіт прэм'ера будзе мець вялікае значэнне для развіцця ўзаемаадносін паміж дзвюма дзяржавамі.

РУХАВІКІ ДА «БЕРЛЬЕ» З МЕЛЬЦА

Рухавікі да аўтобуса «Берлье» будзе прадукаваць ВСК «Дэльта» ў Мельцы. Рухавікі будуць мець сілу ў 200 механічных коней.

РАСЦЕ КАРАЛЕЎСКІ ЗАМАК

Шпаркім тэмпам растуць сцены Каралеўскага замка ў Варшаве. Зараз умуравана ў яго заходняе крыло 2 мільёны штук цэглы. На будове працуе 400 асоб. (ця)

ВАЯВОДСТВА

20 ГОД

Беластоцкай рэдакцыі Польскага радыё споўнілася 20 год. У сувязі з юбілеем кіраўніцтва рэдакцыі было прынята ў Ваяводскім камітэце партыі, а 21 кастрычніка адбылася агульная ўрачыстасць. На свята журналістаў радыё прыйшлі I сакратар ВК партыі З. Куроўскі, старшыня Прэзідыума ВРН З. Спрыха, генеральны дырэктар па справах радыё ў камітэце радыё і тэлевізіі Э. Адамяк і намеснік старшыні Прэзідыума ВРН Е. Зентара.

У 1952 годзе, годзе заснавання рэдакцыі, на Беласточчыне было толькі 18 тыс. абанентаў, а сёння іх ужо 160 тыс. Цяпер Беластоцкая рэдакцыя ўсё часцей выходзіць на агульнапольскую антэну.

Экзекутыва Ваяводскага камітэта партыі выступіла да рэдакцыйнага калектыву з адкрытым віншавальным пісьмом. Шэраг працаўнікоў рэдакцыі атрымала высокія дзяржаўныя ўзнагароды.

Рэдакцыя «Нівы» далучаецца да шматлікіх віншаванняў і жадае калегам-журналістам з радыё новых поспехаў у жыцці і працы.

У дзень юбілею адбылася ўрачыстая закладка краевугольнага каменя пад будову новага будынка Беластоцкай рэдакцыі Польскага радыё. Дакумент заснавання падпісалі, а затым уласнаручна замуравалі краевугольны камень З. Куроўскі, З. Спрыха, Э. Адамяк і А. Кіцман.

РЭЧЫТАЛЬ

Вялікай падзеяй у культурным жыцці Беласточчыны быў прыезд у Беласток піяніста сусветнай славы, лаўрэата шматлікіх міжнародных конкурсаў Вітальда Малцужынскага. У нашым горадзе вялікі майстар іграў творы Ліста, Баха, Франка і Шапена. Слухачы былі запалонены цудоўным выкананнем, велізарнай пасіяй сусветнага піяніста. Аб кантакце гледачоў з артыстам сведчыць можа яго чатырохразовае бісаванне. Вітальд Малцужынскі атрымаў у падарунку ад беластаччан «Альбом Беластоцкай зямлі» і быў запрошаны часцей наведваць наша ваяводства. Рэчыталем В. Малцужынскага пачаліся ў новым музычным сезоне сустрэчы беластаччан са слаўнымі майстрамі музыкі.

ДЗЕНЬ СУВЯЗІСТА

21 кастрычніка ў тэатры імя А. Вянгеркі адбыўся ўрачысты вечар, прысвечаны Дню сувязіста. Сувязісты — гэта працаўнікі пошты, радыё і тэлевізійнай станцыі, працаўнікі распаўсюджвання прэсы і кніжкі «Рух» і шэраг іншых. На ўрачыстым вечары многія сувязісты атрымалі дзяржаўныя ўзнагароды. Сярод іх — Я. Шымчук з Беластока, Я. Лахач з Бельска, П. Семянчук з Беластока і іншыя.

НАЙВЫШЭЙШАЯ ЎЗНАГАРОДА

Беластоцкі тэатр лялек на міжнародным фестывалі ў Балгарыі заваяваў найвышэйшую ўзнагароду. Тэатр выступіў з вядомай нашым дзецям пастаноўкай «Вясёлыя пеўнікі». Канкурэнтамі беластаччан былі тэатры з Рыгі, Каўнаса, Румыніі, шэраг балгарскіх тэатраў і варшаўскі «Гулівер». (яч)

NIEDZIELA 29.X.
7.55 Program dnia. 8.00 TV Kurs Rolniczy. 8.35 „Przypominamy, radzimy". 8.45 „Radar". 9.00 Dla młodych widzów: „Teleranek". 10.20 „Coście doktora Korabiewica" („Klub Sześciu Kontynentów"). 11.00 Sportowy Magazyn Sprawozdawczy. 13.00 Dziennik. 13.20 Gra Orkiestra TV Katowice. 13.40 „Przemiany". 14.10 PKF. 14.20 Dla dzieci: B. Leśmian — „Baśń o zaklętym rumaku". 15.15 „W obiektywie". 15.45 „Pora sucha" — film dok. franc. („Prawa buszu"). 16.10 „Estradowe spotkania" — program rozrywkowy. 16.50 „Kryteria". 17.00 „Dziś Warszawa — Jutro Paryż" — teleturniej. 17.45 „Mieszkańcy Wysp Salomona" — film dok. austr. („Czas i ludzie"). 18.20 „Tele-Echo". 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 „Leonardo da Vinci" — film wł. odc. I. 21.30 „TV Warszawa w programie piątym". — Tekst i reż. — J. Fedorowicz. 22.00 Magazyn sportowy.

PONIEDZIAŁEK 30.X.
15.20 i 22.50 Politechnika TV. Kurs przygotowawczy. Fizyka. 16.25 Program dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 Dla dzieci: „Zwierzyniec". 17.25 „Echo stadionu". 17.55 TV Kurier Warszawski. 18.15 „Spacerkiem po kinach". 18.45 TV Magazyn Postępu Technicznego. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 Teatr TV: A. Miller — „Widok z mostu". 21.30 Publicystyka międzynarodowa. 22.00 Dziennik. 22.20 Pieśni kompozytorów XX wieku śpiewa Magdalena Bojanowska.

WTOREK 31.X.
8.10 „Aleksander Newski" — film fab. radz. 9.55 Dla szkół: (kl. II lic.) Język polski — A. Mickiewicz „Dziady". 10.55 Dla szkół: (kl. III lic.) Język polski — G. Zapolska — „Moralność pani Dulskiej". 16.25 Program dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 Magazyn Medyczny. 17.10 „Oferty". 17.30 Ekran Młodych. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.00 „Przypominamy, radzimy". 20.10 „Aleksander Newski" — fil fab. radz. 22.00 „Kolektyw i organizacja". 22.25 Dziennik.

ŚRODA 1.XI.
10.25 Program dnia. 10.30 Film fabularny. 12.00 Dziennik. 12.50 Program dnia. 12.55 Dla dzieci: „Królowa Śniegu" — baśń film. radz. 14.15 „Leon Bater gra na organach Katedry w Oliwie". 14.40 „Pióropusze i ostrogi" — program St. Szwarc-Bronikowskiego. 15.30 „Pionierzy podziemnego frontu" — film dok. pol. 16.05 PKF. 16.15 „Piórkiem i węglem" 16.40 „Tu spoczywa historia" — rep. film. 16.55 „Roznosicielka mleka" — film fab. wł. 18.35 „Klub Sześciu Kontynentów". 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 Kino Interesujących Filmów: „Elektra" — film fab. grecki. 21.45 „Bema pamięci rapsod żałobny" — film. 22.05 Wiadomości sportowe.

CZWARTEK 2.XI
8.20 „Gdzie jest Urban" — film fab. NRD. 9.55 Dla szkół: (kl. II lic.) Język polski — A. Mickiewicz „Dziady" 10.55 Dla szkół: (kl. VII) Język polski — „Ignacy Krasicki". 11.55 Dla szkół: (kl. IV lic.) Język polski — „Polska poezja współczesna" cz. III. 14.00 Matematyka w szkole: „Dodawanie i odejmowanie" cz. I. 16.25 Program dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 „Ekran z bratkiem". 17.45 Program publicystyczny. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 Teatr Sensacji: F. Durbridge — „Jak błyskawica" odc. III. 21.00 Program publicystyczny. 21.30 „Ekspres nr 12". 21.55 Dziennik. Wiadomości sportowe.

PIĄTEK. 3.XI.
9.20 „Poznańskie słowiki" — film fab. pol. 15.20 i 22.50 Politechnika TV. Kurs przygotowawczy. Fizyka. 15.55 i 23.25 Politechnika TV. Kurs przygotowawczy. Fizyka. 16.25 Program dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 Dla dzieci: „Pora na Telesfora". 17.25 „Nie tylko dla pań". 17.45 „Z teki folklorystycznej Adolfa Dygacza" — pieśni ludowe Republik Radzieckich. 18.15 TV Kurier Mazowiecki. 18.35 „Orbita" — mag. nauki i techniki krajów socjalistycznych. 19.05 „Turystyka i wypoczynek". 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 „Niewidzialny świat Delty" — film. dok. rum. („Delta Dunaju"). 20.30 „Kraj". 21.10 Teatr TV: J. Baudouin — „Świętoszek zmyślony". 22.20 Dziennik. Wiadomości sportowe.

SOBOTA 4.XI.
8.15 „Pola ryżowe" — film fab. wł. 9.55 Dla szkół: (kl. VIII) Zoologia — „Jamochłony". 10.25 „Niewidzialny świat Delty" — film dok. rum. („Delta Dunaju"). 10.55 Dla szkół: (kl. VII) Geografia — „Czechosłowacja". 15.25 Program dnia. 15.30 Program I proponuje. 15.50 Redakcja Szkolna zapowiada. 16.05 TV Informator Wydawniczy. 16.30 Dziennik. 16.45 Dla młodych widzów: XXV trójmecz harcerski. 17.45 „Spotkania z przyrodą". 18.35 „Pegaz". 19.20 Dobranoc. 19.30 Monitor. 20.15 „Pola ryżowe" — film fab. wł. 21.50 Dziennik. Wiadomości sportowe. 22.15 Teatr Rozrywki: E. Labiche — „Zawsze we troje". 23.55 „Zabójcze rymy" — film czechosł. („Opowieści z wyższych sfer").

Piątek, 27 października
8.40 Film fab. 12.20 Szkoła szachów. 14.15 Program dnia. 17.00 Turkmenia. 19.00 Czas. 19.30 TV teatr miniatur. 20.15 Po zmianie. Audycja 1.

Sobota, 28 października
7.00 Program dnia. 7.20 Nowiny. 7.30 Dla dzieci. 8.00 Szkatułka muzyczna. 8.15 Przegląd międzynarodowy. 8.30 Koncert młodych. 9.30 Film. 9.50 ZSRR—50. 10.50 Białoruś literacka. 12.00 Tańczcie z nami. 12.30 Film fab. 14.15 W świecie zwierząt. 15.15 Filmy animowane. 15.45 Hokej SKA — „Dynamo". 17.15 Świat socjalizmu. 17.50 Koncert. 18.20 Program poświęcony komsomołowi. 19.00 Czas. 19.30 Spotkania muzyczne. L. Zykina. 20.15 Spektakl TV.

Niedziela, 29 października
7.00 Program dnia. 8.30 Kiosk muzyczny. 9.00 Film animowany. 9.30 Turniej TV. 10.00 Film animowany dla dzieci. 11.00 Dla żołnierzy. 11.25 Film fab. 14.00 Klub filmowy. 15.00 Piłka nożna. „Zaria" (Woroszyłowgrad) — „Torpedo" (Moskwa). 16.45 Almanach TV. 17.30 Uroczyste otwarcie święta sztuki.

Запрашаем усіх!

Галоўнае праўленне Беларускага грамадска-культурнага таварыства і рэдакцыя «Нівы» аб'яўляе

ВЯЛІКІ КОНКУРС

Вас чакаюць каштоўныя ўзнагароды

ФОТААПАРАТ
ТРАНЗІСТАРНЫ РАДЫЁПРЫЁМНІК
РУЧНЫ ГАДЗІННІК
АРЫГІНАЛЬНЫЯ СУВЕНІРЫ
КНІЖНЫЯ ЎЗНАГАРОДЫ,

калі Вы возьмеце ўдзел у нашым Вялікім конкурсе

«ШТО ВЕДАЕШ АБ САВЕЦКІМ САЮЗЕ?»

Каб стаць удзельнікам конкурсу і ўладальнікам каштоўнай узнагароды, Вам трэба:

рэгулярна і ўважліва чытаць «Ніву», а для гэтага найбольш зручна быць сталым падпісчыкам нашага часопіса;

паглыбляць і пашыраць Вашыя веды аб СССР з савецкіх газет, часопісаў і кніг, на якія Вы таксама можаце падпісацца, альбо набываць іх у кіёсках «Руху», кнігарнях, чытаць у чытальнях, пазычаць у бібліятэках;

узбагачаць Вашае знаёмства з СССР па матэрыялах, апублікаваных на польскай мове ў кніжных выданнях, часопісах і газетах.

Памятайце:

праз тыдзень у «Ніве» Вы знойдзеце падрабязную інфармацыю, як можна стаць удзельнікам нашага Вялікага конкурсу

«ШТО ВЕДАЕШ АБ САВЕЦКІМ САЮЗЕ?»

Да ўдзелу ў ім запрашаем усіх членаў БГКТ і прыхільнікаў нашай арганізацыі, рабочых, сялян, інтэлігенцыю, студэнтаў, вучняў.

ГП БГКТ І «НІВА»

VII З'ЕЗД БГКТ

(ВЫСТУПЛЕННЕ СТАРШЫНІ ГАЙНАЎСКАГА АДДЗЕЛА А. ІВАНЮКА)

У сваім выступленні ў дыскусіі на VII з'ездзе БГКТ старшыня гайнаўскага аддзела мгр Аляксандр Іванюк прадставіў найвышэйшаму форуму нашай арганізацыі дасягненні і недахопы ў дзейнасці БГКТ на Гайнаўшчыне і на іх фоне ўнёс шэраг прапаноў, накіраваных на паляпшэнне працы ўсяго нашага таварыства.

А. Іванюк паінфармаваў, што гайнаўскі аддзел гуртуе 35 прац. агульнай колькасці членаў БГКТ, у ім дзейнічае

ЗА ўдасканальванне і пашырэнне ПРАЦЫ

71 гурток, знаходзіцца найбольш сталых падпісчыкаў «Нівы», уплочваецца *самая вялікая* сума членскіх складчын. На працягу апошніх трох год аддзел арганізаваў 73 урачыстыя вечарыны з нагоды дзяржаўных і міжнародных святаў, знамянальных дат і падзей, правёў 322 даклады і лекцыі, 184 сеансы савецкіх фільмаў, 269 фотавыставак з жыцця БССР і 120 аўтарскіх сустрэч і шэраг іншых мерапрыемстваў.

Аднак гэта не абазначае, што не было ў працы недахопаў ці нявыкарыстаных магчымасцей. Усё яшчэ застаецца нездавальняючай арганізацыйная аператыўнасць гурткоў, не зусім умелае праграміраванне імі свае дзейнасці, хібы ў планаванні працы з актывам, нерэгулярнае аплочванне членскіх складчын.

Гэтыя недахопы ўласцівы большасці аддзелаў нашай арганізацыі. Таму А. Іванюк запрапанаваў, каб аддзелы дапамаглі гурткам у планаванні іх працы, рэгулярна праводзілі два разы ў год нарады з актывам гурткоў, такую ж нараду адзін раз у год павінна сістэматычна арганізаваць Галоўнае праўленне БГКТ. Патрэбна таксама больш канкрэтнае нацэльванне працы сакратароў аддзелаў у напрамку актывізацыі дзейнасці гурткоў. «Ніва» павінна прысвячаць больш месца папулярызацыі дзейнасці гурткоў і працы іх актывістаў.

Значную ролю ў культурна-асветнай і арганізацыйнай дзейнасці нашага таварыства адыграе «Ніва». Таму неабходна паклапаціцца пра павелічэнне колькасці яе сталых падпісчыкаў. Галоўнае праўленне БГКТ і працаўнікі рэдакцыі штотыднёвіка павінны зрабіць больш, чым дагэтуль, у папулярызацыі нашага часопіса. І тут таксама патрэбна прадуманае, комплекснае і доўгатэрміновае дзеянне. Але ў першую чаргу — здзяйсненне лозунга: «Кожны член БГКТ — сталы падпісчык «Нівы».

З мэтай больш спраўнага і рэгулярнага аплочвання членскіх складчын — на думку А. Іванюка — неабходна, каб Галоўнае праўленне БГКТ вызначыла сярод сваіх членаў ці працаўнікоў адказных за паасобныя аддзелы па аплочванню складчын. Аддзелы ж са свайго боку вызначаць актывістаў, адказных за гурткі. Ва ўсёй нашай арганізацыі трэба весці выясняльную працу аб тым, што рэгулярнае аплочванне складчын — гэта адзін з галоўных статутовых абавязкаў кожнага члена БГКТ.

— Некаторыя важнейшыя праблемы дзейнасці БГКТ, — заўважыў А. Іванюк, — ставіліся і на папярэдніх з'ездах, але, на жаль, дагэтуль не былі паспяхова вырашаны. На першым плане сярод іх знаходзіцца неабходнасць хутчэйшага атрымання адпаведнага будынку для Беларускага этнаграфічнага музея ў Белавежы, а таксама належнага захавання і экспазіцыі сабраных у ім экспанатаў. Без дапамогі ваяводскіх і цэнтральных дзяржаўных органаў наша арганізацыя не ў сілах гэта выканаць. Не менш актуальнай справай з'яўляецца неабходнасць пабудовы навучальнага корпуса і інтэрната для Агульнаадукацыйнага ліцэя з беларускай мовай навучання ў Гайнаўцы. Ліцэй знаходзіцца ў будынку, непрыгодным для навучання, і гэта стварае вялікія цяжкасці для яго працы. Каля 80 прац. вучняў ліцэя вымушана даязджаць штодзень дадому ў далёкія ад Гайнаўкі мясцовасці або жыць у невыгодных і дарагіх прыватных кватэрах. Усё яшчэ нашыя пачатковыя школы адчуваюць вялікі недахоп у аўдыявізуальных дапаможніках, у праграмнай і звышпраграмнай літаратуры на беларускай мове, а настаўнікі гэтага прадмета — метадычных дапаможніках. Цяжка таксама прыняць і тое, што ў апошнім годзе наша арганізацыя атрымала менш сродкаў на такія формы культурна-асветнай дзейнасці, як даклады, лекцыі, аўтарскія сустрэчы, конкурсы і г.д.

У заканчэнні свайго выступлення А. Іванюк падкрэсліў, што рэалізацыя гаспадарчых заданняў, якія стаяць перад рэгіёнам, не можа адбывацца без актыўнага у ёй удзелу БГКТ. І наша арганізацыя ўключаецца ў іх здзяйсненне.

(мг)

Высокія пагоркі, што акружаюць даліну, пакрыты стромкім лесам. Куды ні глянеш — вакол толькі лес і мяккі блакіт неба, ад якога золата восені *яшчэ больш* яскравае і пераліўістае. На склонах пагоркаў — поле, а на поўдні, унізе, у чэрнь яловага лесу ўрэзваецца луг. Сярэдзінай даліны ўецца жэўжык-ручай і звоніць, быццам ад здзіўлення, што бетонная плацінка перагарадзіла яго свавольны бег, каб ён мог тут, ускрай панадворка сялібы, разліцца спакойным акенцам стаўка. На стаўку мітусіцца стадка качак, на даўжэзным ланцугу ходзіць аграмністы ваўкадаў, і на горцы сярод сасновага маладняку нястомна махае сваімі крыламі ветраная электрастанцыя.

Каралеўства прыгажосці, ладу і цішыні.

Вось яго адрас: хутар Садовы Сток у пяці кіламетрах ад вёскі Студзянкі, Беластоцкага павету.

Гаспадыню хутара Галіну Савіцкую мы засталі *ў полі* пры збіранні бульбы. На трактары з капачкай працаваў яе сын Пётр Савіцкі. Прайшоўшы радок, ён спыняў машыну на ўзмежку поля, браў у рукі кошык і дапамагаў матулі. Срэбрылася павуцінне баб'яга лета, побач на лузе дзынкала званочкамі стада пародзістага быдла і паволі напаўняліся мяшкі на бульбянішчы.

— Поля чацвёртага і пятага класа ў нас сем гектараў, лугу — чатыры, столькі ж пашы, а рэшту — гэта лес. Разам усяго маем 22 гектары, — інфармуе мне пан Пётр, калі мы ўжо зайшлі на прасторны і належна ўпарадкаваны панадворак. — Маем чатыры дойныя каровы і тры штукі маладняку, чатырнаццаць штук свіней, птацтва. Прадаем дзяржаве ў год па тры штукі быдла, пяць-шэсць штук кормнікаў, кантрактуем паўтара гектара аўса.

— Як на траіх чалавек — бацькоў і вас — гэта цяжкавата, — заўважаю.

— Не надта лёгка, але дапамагаюць нам машыны. Маем трактар «Урсус» і ўсе неабходныя машыны да яго, малатарню з маторам, млын з дызелем, сваю ветраную электрастанцыю з акумулятарняй, матацыкл і легкавую машыну. Ёсць і конь. Ён усё ж пакуль што неабходны да адстаўкі малака, звозкі сена і некаторых іншых прац у полі.

— А хто вам даглядае ўсё гэта? — пытаюся, гледзячы на панадворак, дзе выстраіліся ў рад навазеленыя машыны.

— Бачыце, тата перад вайною закончыў трохгадовую сельскагаспадарчую школу, а я тры гады таму назад — тэхнікум механізацыі сельскай гаспадаркі. Так што каля машын ёсць каму хадзіць ды і варштацік свой маем.

У новым, прасторным і элегантна ўтрыманым доме сучасная густоўная мэбля, тэлевізар, радыё, халадзільнік, сціральная машына, водаправод, каналізацыя, ванная з цёплаю вадой...

Пані Галіна частуе нас смакавітымі марынаванымі грушамі-дзічкамі і ўспамінае:

— Ужо ад пачатку нямецкай акупацыі амаль кожную ноч прыходзілі да нас хлопцы з лесу, партызаны. Прыходзілі разведаць, што дзе дзеецца, абсушыцца, перакусіць. Мой муж быў солтысам, і да нас часта прыязджалі немцы. Часам бывала так, што дом поўны партызан, а на панадворак уязджаюць немцы. Усе трупянелі са страху, але муж хуценька даваў якія-колечы заняткі партызанам, хаваў іх дзе папала і выходзіў да немцаў. І так усё абыходзілася, хоць немцы штосьці падазравалі, былі вельмі насцярожаныя. І ў позную восень 1943 года здарылася няшчасце. Каля вёсачкі Ялоўка, што ў некалькіх кіламетрах ад нас, была сутычка партызан з немцамі. І надвячоркам да нас у хату прыйшоў партызан з ранай у грудзях. Мы кінуліся яго ратаваць, *але што ж* — выйсці па лекара не было магчымасці: вакол немцы. І хлопец памёр над ранкам. Быў недзе з-пад Варонежа. Не паспелі мы схаваць цела, як уваваліся немцы і да нас: «Ён мусіў добра ведаць гэты дом, калі прыйшоў сюды!..» Вывалаклі цела на падворак, выдзерлі ў пакойніка залаты зуб і загадалі пахаваць хлопца. Мяне з дому выгналі, мужа забралі ў беластоцкую турму. Усю гаспадарку абрабавалі і спалілі, нават калодзеж і той завалілі. Потым мужа вывезлі ў Германію, а я з першым нашым сынам знайшла прытулак ў брата, каля Супраслі. Калі пасля вайны вярнуўся муж, прыйшлі мы сюды на чыстае поле. Цяжка было, страшна цяжка... Не мелі ніякіх сродкаў, усё з уласных рук.

Пані Галіна задумваецца. За акном у асенняй пазалоце задуменны лес. Звоніць ручай. На дрэве, што побач хаты, садзіцца сонейка і цікаўна заглядае ў акно. Цішыня.

— Скажыце, вы — малады чалавек, — звяртаюся я да Пятра, — вам усяго дваццаць два гады, не жанаты, як чуецеся тут, у глыбі лесу?

— Люблю я працу на гаспадарцы, а наш Садовы Сток — мілейшая мясціна. Ведаеце, тут дзікі прыходзяць на поле на змярканні, а сыходзяць позна ранкам, алені і казулі пасуцца на лузе побач з нашым быдлам. Можа таму, што *мы іх не палохаем і не праганяем.* А да Супраслі ці Беластока на «Шкодзе» ўсяго некалькі дзесяткаў мінут язды. Я згэтуль нікуды ў свет не рушуся. Вось толькі збярэмся са сродкамі і пабудуем новы механізаваны хлеў для кароў, каб можна было малочнай гаспадаркай заняцца. Падумаем таксама, каб і наш ручай, а ён Садовым Стокам звецца, скарыстаць да абсталявання некалькіх саджалак да рыбнай гадоўлі.

Развітваемся. Сонца садзіцца за лес. Пані Галіна глядзіць на неба:

— Выскрылася надта ж, пэўна замаразак будзе.

Пётр садзіцца на трактар, каб звезці з поля мяшкі з бульбай.

На палетак жытняй руні, што побач з домам, з сасновага маладняку выйшла пара зайцоў і пачала ласавацца сакавітымі парасткамі. У лясны Садовы Сток набліжаўся вечар.

Мікалай Гайдук
Фота аўтара

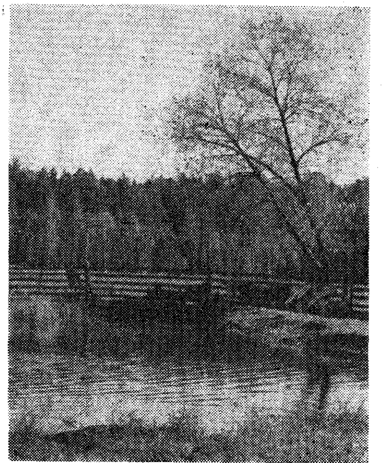

Пачатак на стар. 1

Член БГКТ — прыклад іншым

яводскіх партыйных і дзяржаўных органаў наш этнаграфічны музей у Белавежы атрымае адпаведны будынак і будзе гарантавана належная экспазіцыя і захоўванне сабраных у ім экспанатаў. Пры гэтым будзем няспынна павялічваць і ўзбагачаць гэтыя зборы. Пачатую раней справу збірання, апрацоўвання і публікацыі вуснай народнай творчасці мы будзем працягваць і заахвочваць да гэтай працы шырэйшае кола спецыялістаў. Вялікая роля ў справе вышукання народных спевакоў і казачнікаў адводзіцца нашым гурткам, а вечарыны народнай песні, жарту ці казкі — гэта адна з самых патрэбных і карысных форм культурнай дзейнасці гуртка БГКТ у бліжэйшым часе. Такія вечарыны — дасканалая аказія для запісвання фальклору спецыялістамі.

На Гайнаўшчыне мы ўжо пачалі старанні, каб на турыстычных шляхах у буфетах, сталовых і рэстаранах увесці рэгіянальныя стравы, народныя ўборы для афіцыянтак, адпаведную мясцовай традыцыі дэкарацыю памяшканняў. Для прыкладу, у белавежскім рэстаране будуць стравы, падрыхтаваныя з мяса дзікіх звяроў і птаства, у Нарве — хатняй работы хлебны квас і г.д.

Неабходна нам будзе паклапаціцца пра развіццё вырабу мясцовых сувеніраў, асабліва пра ўдасканальванне майстэрства і мастацкіх густаў народных умельцаў. У гэтай справе Рамесніцкая спулдзельня ў Гайнаўцы ўжо зрабіла першы крок.

Думаю, што і гэты напрамак дзейнасці разгорнецца не ў меншай меры, як іншыя галіны працы БГКТ, і прынясе паказальныя вынікі.

Размову правёў Мікалай Гайдук
Фота Цаф — П. Савіцкі

Пачатак на стар. 1

ДАРОГУ НОВАМУ

А жыхары Сухавольцаў пастанавілі пабудаваць водаправод для ўсёй вёскі. ГРН у Кляшчэлях звярнулася ў ПРН у Гайнаўцы, каб Сухавольцам дапамагла ў гэтым дзяржава, вёска ж многа зрабіла і робіць грамадскім чынам. І фінансавая дапамога для Сухавольцаў будзе прызнана.

У многіх вёсках Гайнаўшчыны сяляне скідаюць саламяныя стрэхі са сваіх будынкаў і крыюць іх дахоўкай, выкарыстоўваючы беспрацэнтныя пазыкі ў ПЗУ. Вось, напрыклад, 30 гаспадароў з Гарадзіска вясной і летам г.г. перакрылі свае клуні.

Шмат дадае эстэтыкі вясковым вуліцам прыгожая агарожа, брамкі і вароты. У Гайнаўскім павеце вельмі многа агароджаў жалезных, з падмуркам, памалёваных рознымі колерамі. Гэта найбольш кідаецца ў вочы ў Чыжах, дзе ўжо не менш 20 гаспадароў пабудавалі прыгожую жалезную агароджу. Такія агароджы можна ўбачыць у Новым Беразове, Старым Корніне і ў многіх іншых вёсках.

На вёсках Гайнаўшчыны ёсць многа цікавага і многа добрых гаспадароў, якія праціраюць дарогу ўсяму новаму і атрымоўваюць высокія паказчыкі ў прадукцыі збожжа, бульбы, а таксама ў развіцці жывёлагадоўлі.

Міхась Хмялеўскі

Ужо гатовую цэглу складаюць у штабелі Яўгенія Храноўская і Бася Рыбінская.

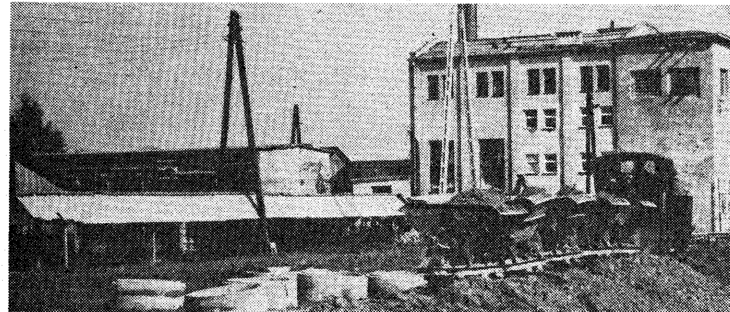

Цагельня ў Лясанцы.

Нядаўна наведалі мы адну са старэйшых цагельняў у Беластоцкім павеце — у Лясанцы. Ёй ужо 22 гады. Спачатку тут прадукавалі чарапіцу, а затым цэглу, кратоўку, дзюраўку і зараз ідзе прадукцыя толькі поўнай цэглы. 4,5 мільёнаў штук у год. Збыт на яе запэўнены. Па лясанскую цэглу прыязджаюць пакупнікі не толькі з суседніх паветаў, але нават з Альштынскага ваяводства.

Кіраўніка цагельні Сяргея Лісоўскага спатыкаем каля капальні гліны. Тут па вузенькіх жалезных рэйках паўзуць то ў глыб капальні, то выпаўзаюць на паверхню маленькія вагончыкі з тлустай глінай.

— Раней гліну вазілі мы коннымі возікамі, а нават тачкамі, — успамінае кіраўнік. — А зараз праца на капальні поўзмеханізавана.

Праходзім да печаў. У тунелі рабочыя кладуць сырую цэглу да абпальвання. У іншым месцы возяць ужо гатовую. Збіраюць яе ў суткі каля 18 тысяч штук.

— Вельмі добра, што сёлета быў праведзены рамонт нашых печаў, — кажа майстар Генадзій Самосюк. — Інакш цяжка было б выканаць гадавы план. Праца ў нас сезонная. У сезоне наймаем да 80 рабочых. Калі прызапасім сырой гліны і цэглы, пры абпальванні цэглы працуе ўсяго пару дзесяткаў чалавек.

Цікавімся сацыяльна-бытавымі ўмовамі рабочых. Аказваецца, за апошнія гады ў гэтай галіне многае зроблена. Керамікі з Лясанкі атрымалі раздзявальню, умывальню і невялічкую сталовую. — Паглядзіце, нават на нашым цагельным панадворку пакладзены бетон, — паказвае рукою майстар. Перад намі сапраўды роўная, як стол, пляцоўка. — А яшчэ нядаўна стаялі тут глыбокія балоцістыя лужы, — працягвае размову майстар Самосюк. — Неўзабаве забудзем, што калісьці было тут поўна гразі. На пляцы спатыкаем не толькі мужчын, але і жанчын. Усе заняты працай. Ніхто не траціць тут дарма часу. Каб не замінаць у працы нашым ветлівым субяседнікам, хутка развітваемся. Садзімся ў рэдакцыйную аўтамашыну і неўзабаве ў далі застаюцца за намі цагельныя будынкі, у якіх роўным рытмам ідзе карысная праца для дабра нас усіх.

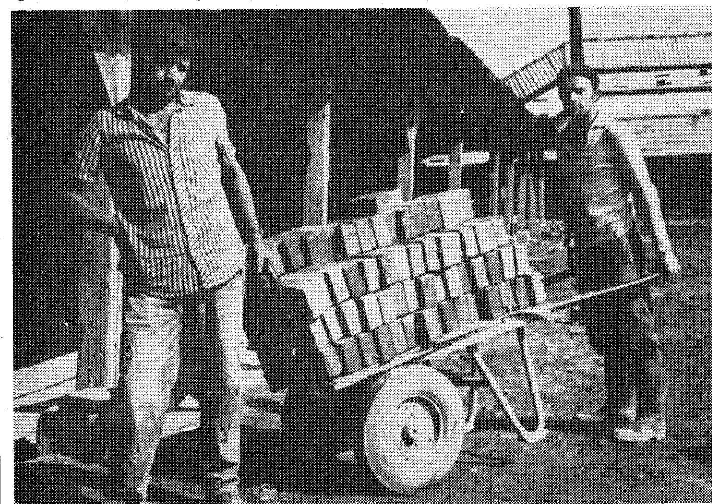

Браніслаў Палоцкі і Яўген Кулеша возяць сырую цэглу ў тунель печаў цагельні.

Тэкст і фота Я. Цялушэцкага

ПЕРЫЯД XIX СТАГОДДЗЯ

КАСТУСЬ КАЛІНОЎСКІ — ЧАСТКА II

Закончыўшы Пецярбургскі ўніверсітэт і вярнуўшыся ў Беларусь, Каліноўскі быў чалавекам з выразна акрэсленай сістэмай грамадскіх і палітычных поглядаў. Погляды гэтыя зляжыліся пад уплывам наступных фактаў:

а) беларуская рэчаіснасць і антыпрыгонны сялянскі рух;

б) дзейнасць прагрэсіўнай польскай інтэлігенцыі;

в) ідэі рускай рэвалюцыйнай дэмакратыі;

г) свабодалюбівыя тэндэнцыі ў заходнееўрапейскай дэмакратычнай думцы.

Прыехаўшы на пераломе 1860 і 1861 г. у Беларусь, застаў Каліноўскі зусім іншую сітуацыю, чым тая, якую пакінуў, выязджаючы ў Маскву і Пецярбург.

Наступіла выразная актывізацыя інтэлігенцыі і забітага дагэтуль беларускага сялянства. Сацыяльныя канфлікты завастрыліся да крайнасці. Выбухалі антыфеадальныя бунты. Над галавой пануючых класаў вісеў прывід татальнай рэвалюцыі. У такой сітуацыі царскі ўрад зрабіў уступку ў выглядзе зямельнай рэвалюцыі 1861 года.

Рэформа ў значнай ступені пахавала сялянскія надзеі на поўнае вызваленне. Разам з рэалізацыяй рэформы канчаткова развейваўся міф аб высакароднасці цара і яго апякунчых адносін да народа. Такім чынам, у Беларусі далей існавала рэвалюцыйная сітуацыя.

Такая ж сітуацыя існавала таксама ў Польшчы, дзе паншчына не была ліквідавана і ў далейшым глуміла сялянскія масы. У нацыянальнай сітуацыі таксама існавала падабенства паміж Беларуссю і Польшчай. І адзін, і другі народы былі пазбаўлены незалежнасці той самай дзяржавай — царскай імперыяй. Такім чынам, існавалі прычыны да сумеснага антыцарскага выступлення, да супольнага паўстання. Заставалася аднак нявырашанай справа характару паўстання і ўдзелу ў ім сялянскіх мас — справа, у якой ніколі не дайшло да поўнай згоды паміж паасобнымі важакамі паўстання.

Каліноўскі — адзін з кіраўнікоў паўстанцкага парыву — звязваў надзею аб удачы паўстання з супольным выступленнем беларусаў, літоўцаў, палякаў і украінцаў. Разлічваў ён таксама на падтрымку з боку рускага рэвалюцыйнага элементу.

Каліноўскі, прапагандуючы супольнасць барацьбы з царскай сістэмай, адстойваў права няпольскіх народаў на самастойнае дзяржаўнае існаванне, з чым не заўсёды згаджалася Варшава.

Другой, бадай што найважнейшай прычынай нязгоды паміж Каліноўскім і правымі важакамі паўстання быў характар антыцарскага руху. Паводле Каліноўскага, паўстанне павінна было быць не толькі антыцарскім, але і антыпамешчыцкім, антышляхецкім.

Адзін з умераных важакоў паўстання А. Гіллер такім чынам характарызуе погляды Каліноўскага на паўстанне: «...Кранула мяне балюча яго тэорыя аб будучым паўстанні ў Літве, якое па думцы Каліноўскага павінна было абапірацца толькі на польскае сялянства, а шляхту, значыць, трэба пакінуць на баку») (Agaton Giller. Historia Powstania Narodu Polskiego, Paryż, 1867 г., t. I, s. 49).

Зразумела, што, выказваючы такія думкі, Каліноўскі не мог не папасці ў глыбокі канфлікт з правымі арганізацыямі паўстання, якія прагна глядзелі на беларускія і літоўскія землі, ды з вынайдзеным жахам сачылі за антыпамешчыцкімі тэндэнцыямі ў сялянскім руху.

У Вільні быў створаны «Камітэт руху», які меў кіраваць паўстаннем. У сувязі з тым, што ў гэтым органе рашаючы голас мелі людзі тыпу Каліноўскага, варшаўскі цэнтр разграміў «Камітэт руху» і замест яго быў створаны «Камітэт, загадваючы правінцыямі». Ужо ў назве гэтага органа праявіўся экспансіўны характар. З назвы вынікала, што Беларусь, Літва і Украіна гэта ўсяго толькі правінцыі, а не асобныя часткі Рэчыпаспалітай. Зразумела, што такая трактоўка нацыянальнага пытання выяўляла інтарэсы польскіх феадалаў і абшарнікаў, якія былі аднолькава ворожыя як беларускаму, так і польскаму селяніну.

У трактоўцы нацыянальнага пытання Каліноўскі стаяў, несумненна, на пазіцыі, блізкай Герцэну і Бакуніну, якія лічылі, што народы павінны мець поўную свабоду ў выбары дзяржаўнай формы свайго існавання і выбары формы сваіх адносін з суседзямі. Канкрэтна, для Украіны, Літвы і Беларусі прызнаваў Герцэн (і яго саратнікі) правы на самастойнае існаванне або федэрацыю з Польшчай ці Расіяй.

Толькі воля данага народа, а не вырашэнні з боку мацнейшых суседзяў павінна акрэсліваць лёс нацыянальнасцей. Несумненна, такіх поглядаў прытрымліваўся Каліноўскі.

АЦЭНКА І ВЫВАДЫ

Уціхамірыўся гоман дзетвары, адпачываючай у лагерах і ў іншых пляцоўках летняга адпачынку; цяпер адбываюцца падсумаванні, ацэнка летняй акцыі, каб у лістападзе прыступіць да першага этапу арганізацыі летняга адпачынку ў наступным годзе.

Цешыць тое, што сёлетняй летняй акцыяй намнога больш цікавіліся партыйныя і адміністрацыйныя органы. Гэта праяўлялася не толькі ў тым, што прадстаўнікі ўлад наведвалі лагеры, але і ў канкрэтнай матэрыяльнай дапамозе арганізатарам адпачынку.

Асабліва відаць гэта было ў Бельскім павеце. Павет гэты не мае замнога багатых устаноў і прадпрыемстваў, якія маглі б сыпнуць грашыма. Мала таго, на працягу 10 год аддзел асветы арганізуе т.зв. паўкалёніі ў Бельску, але колькасць дзяцей там не павялічваецца.

У Бельскім павеце ёсць вельмі добрыя іншыя арганізатары летняга адпачынку: камэнда гуфца ЗГП і павятовы аддзел ТПД. Рознымі формамі адпачынку ахапілі яны ў павеце больш 1700 дзяцей і моладзі. Бельскі гуфец як адзін з першых арганізаваў абмен з гарцэрамі Варшавы. Цэлыя два месяцы ў Варшаве на Жалібожы прабывала 245 гарцэраў з Бельшчыны, а варшаўскія дзеці адпачывалі ў прыгожай школе ў Нурцы. Гэта толькі пачатак вельмі карыснага супрацоўніцтва. Жалібажанам так спадабалася ў нас, што хацелі яны падпісаць дагавор з бельскімі ўладамі на некалькі год. У Бельску ўцешыліся, але дагавору не падпісалі. Хочуць спачатку выпрабаваць, а потым падпісаць. Так ці інакш, дзякуючы такім арганізатарам, як ЗГП і ТПД, у Бельскім павеце падвоілася колькасць дзяцей, карыстаючыхся з летняга адпачынку, у параўнанні з 1971 годам.

На вёсцы камэнда гуфца ахапіла лагернай акцыяй 500 дзяцей, а ТПД таксама 500. І тут хочацца дакінуць некалькі слоў. Адпачынак для дзяцей вёскі не можа арганізавацца так, як для дзяцей з больших гарадоў. Час павінен быць карацейшы, адпачынак трэба арганізаваць у адміністрацыйна-культурных цэнтрах. Вясковыя ж дзеці, якія на штодзень маюць зносіны з прыродай, ахвотней адпачываюць у горадзе, знаёмячыся з культурнымі і прамысловымі цэнтрамі.

Што датычыць моладзі сярэдніх школ Бельска, дык летняя акцыя ахапіла толькі каля 200 вучняў. Былі гэта ў асноўным вандроўныя лагеры. Дырэкцыя школ інфармуе, што вясковая моладзь (у асноўным) неахвотна карыстаецца з летняй акцыі, а вяртаецца на вёску і дапамагае бацькам. І ў горадзе вучні часта бяруцца ў часе канікулаў за працу, за якую атрымаюць заплату. З'ява пераходу моладзі да працы карысная, але з другога боку вядома, што і гэтая моладзь павінна больш знаёміцца з краінай, адпачываць арганізавана, быць пад выхаваўчым уздзеяннем. Здаецца, што ўсё яшчэ замалы ўдзел у гэтай справе бацькоўскіх камітэтаў. У сярэдніх жа школах ёсць добрыя кадры бацькоў-актывістаў, якія ўмеюць арганізаваць не толькі «студнюўкі».

А можа паспрабаваць уключыць у гэта апякунчыя камітэты. Разважыць, напрыклад, справу, ці не маглі б разам з дзецьмі апякуючагася завода ці ўстановы адпачываць дзеці са школы, якой апякуецца прадпрыемства?

Трэба, каб у наступным годзе ў Бельскім павеце арганізавалі свае пункты адпачынку такія прадпрыемствы, як фабрыка прылад, малачарскія заводы і рашарня. Месца ў павеце хапае. Паводле даных аддзела асветы, зараз у павеце ёсць 6 школьных аб'ектаў на 250 месц, дзе можна арганізаваць летнія лагеры для дзяцей.

А. Картюк

ФАЛЬКЛОР

ВЯСЕЛЬНАЯ

Moderato mp

Ой, каб я ж гэ-то зна-ла, што за-му-жам лі- хо
Я сі-дзе-ла бы, буль-бу е-ла-бы у ма-ту-лень-кі ці-хо.

Ой, каб я ж гэто знала, што замужам ліхо —
Я сідзела бы, бульбу ела бы ў матуленькі ціхо.
Я сідзела бы, бульбу ела бы ў матуленькі ціхо.
Ой, пайду ж я да броду, да й да броду па воду.
Ой, і стану я, да й падумаю: ці харошаго роду.
Ой, і стану я, да й падумаю: ці харошаго роду.
А я роду хароша, та й на лічыньько прыкрасна —
Аддала ж міне та й матуленька, дзе дружына нішчасна.
Аддала ж міне та й матуленька, дзе дружына нішчасна.
Я дружыны ні баюсо — пайду ў рэчку ўтаплюсо.
За ліхім мужам, за разбойнічкам я навек праклынусо.
За ліхім мужам, за разбойнічкам я навек праклынусо.
— Ні тапісь, дзіця мае, бо навек душу згубіш!
Ой, чаму жа ж ты ні сазналаса, каго верне ты любіш?
Ой, чаму жа ж ты ні сазналаса, каго верне ты любіш?
— Каго верне любіла, таго век ні забуду.
Наракала я на матуленьку, наракаці я буду.
Наракала я на матуленьку, наракаці я буду.

* * *

Ад Яўгеніі Чаховіч, 1905 г. нараджэння, вёска Кнышэвічы, грамадская рада Бабікі, Сакольскі павет, запісаў 7 чэрвеня 1972 г. Мікалай Гайдук. Нотны запіс з магнетафоннай стужкі зрабіў Эдуард Гойлік.

СПЕЦЫЯЛІЗУЕЦЦА Ў ЖЫВЁЛАГАДОЎЛІ

Аляксей Паўлючук з Храбалоў (Бельскі павет), залічваецца да аднаго з лепшых гаспадароў у сваёй ваколіцы. Палявыя работы выконвае ўласнымі машынамі. Мае ён таксама ўласны трактар. Не хапае яму толькі снапавязалкі, якую таксама запланаваў у хуткім часе купіць. Адкуль ён бярэ грошы, што купіў нават трактар?

Аляксей Паўлючук, не занядбоўваючы ў сваёй гаспадарцы вырошчвання сельскагаспадарчых культур, вельмі многа ўвагі ўдзяляе жывёлагадоўлі. Завёз ён новую ў гэтай мясцовасці пароду кароў, так званую НЦБ (нізінную чорна-белую). Наймаў ён самаход і ездзіў у заходнія ваяводствы і адтуль прывёз 5 цялят гэтай пароды. Двое купіў там раней. Зараз у яго 4 дойныя каровы. Высокія надоі прыносяць яму добрыя даходы.

Але найбольшыя дасягненні Аляксей Паўлючук мае ў гадоўлі свіней. Дагледае трох пародзістых мацёр. Падгадаваных парасят (вархлякоў) вагой да 50 кг. здае ў мясцовай цэнтралі. Вясной прадаў 24 вепрукоў. А не так даўно 16. Аплачваецца яму ўкладаць шмат працы ў жывёлагадоўлю. Усім тут вядома, што калі свінаматкі на апарасенні або пасля апароса, Аляксей Паўлючук начамі не спіць, а ўсё дагладае, каб ніводнае парасё не прапала. Гэты гаспадар таксама пчаляр. У яго 24 вуллі. Але гэтая дзялянка яго менш цікавіць і яе ён не будзе пашыраць. Хоча значна павялічыць жывёлагадоўлю і да гэтага ёсць у яго ўсе ўмовы. Мо толькі хлявы цеснаватыя.

Памагае гаспадарыць Аляксею Паўлючуку яго сын Віця. Ён вырашыў застацца на гаспадарцы і цяпер засвойвае ад бацькі ўсе гаспадарскія таямніцы.

*

Як інфармаваў нам старшыня ГРН Мікалай Раманюк, у грамадзе Храбалы да аднаго з лепшых жывёлагадоўцаў залічваецца таксама Леанід Сідарук з Кнаразоў. У яго 9 штук быдла. У тым ліку чатыры дойныя каровы. Спецыялізуецца ён у адкорме свіней. Леанід Сідарук у год прадае дзяржаве больш 10 кормнікаў. Мае ён таксама ўласны трактар.

*

Да конкурсу «Беластоцкая вёска гаспадарная і культурная» прыступіла ў грамадзе Храбалы 5 вёсак: Храбалы, Кнаразы, Плёскі, Малыя Тыневічы, Рыпнева. А зноў з гэтых вёсак 22 гаспадары спаборнічаюць за званне «Узорны селянін». Найлепшыя дасягненні маюць спамянутыя вышэй гаспадары — Аляксей Паўлючук і Леанід Сідарук. Усё сведчыць аб тым, што менавіта іх прэзідыум ГРН у Храбалах вызначыць да ўдзелу ў конкурсе «Узорны селянін» у Бельскім павеце. (мх)

ПРЫСТУПІЛІ ДА КОНКУРСУ

Шмат вёсак на Гайнаўшчыне прыступіла да конкурсу пад загалоўкам «Беластоцкая вёска гаспадарная і культурная». У ГРН Ласінка спаборнічаюць за найлепшыя сельскагаспадарчыя дасягненні вёскі Ласінка, Крыніца, Барысаўка, Камень, Рэпіска, Васількова, Трывежа і Вулька. Конкурс мабілізуе сялян да лепшага мінеральнага ўгнойвання зямельных угоддзяў, да сеяння кваліфікаваным насеннем, да барацьбы з пустазеллем, да тэрміновай уборкі сенажацей і ўсіх культур, да сіласавання кармоў, да развіцця жывёлагадоўлі і г.д.

Варта сказаць аб тых гаспадарах, якія маюць у конкурсе добрыя вынікі. Вось яны: Мікалай Пракапюк з Вулькі, Аляксей Давідзюк і Міхась Давідзюк — Івацік з Трывежы, Андрэй Ярмоцік, Хведар Мароз і Міхась Бачынскі з Каменя, Мікалай Тэслюк і Уладзімір Асілюк з Гарадзіска, Аляксандр Раманюк і Аляксандр Мінько з Ласінкі, а таксама шмат іншых гаспадароў.

У грамадзе Чыжы 33 гаспадары спаборнічаюць за званне «Узорны селянін». Асабліва добрыя вынікі ва ўсіх пунктах конкурснага рэгуляміну атрымоўвае Павел Ягадніцкі.

А зноў за званне «Майстар гаспадарнасці» змагаюцца ў ГРН Чыжы дзесяць гаспадароў. Сярод іх Васіль Максімюк са Збуча, мае добры доследны палетак, сучасны свінарнік, у якім добра развівае свінагадоўлю. Сяргей Кучка са Збуча вылучаецца сярод гаспадароў добрымі будынкамі, вялікай колькасцю на 1 га быдла і свіней, шмат заквашвае ў сілосных ямах зялёнай масы, якая з'яўляецца дасканалым кормам. Як Васіль Максімюк, так і Сяргей Кучка шырока выкарыстоўваюць дабрадзействы кантрактацыі. (мх)

НА СПАРТЫЎНАЙ НІВЕ

Спорт на Гайнаўшчыне

Зараз на Гайнаўшчыне дзейнічаюць 62 гурткі ЛЗС з агульнай колькасцю 2 219 членаў. Актыўнасцю вылучаюцца 43 футбольныя каманды, 45 каманд валейбольных, а таксама секцыі лёгкаатлетаў, шахматыстаў і велагоншчыкаў. У гуртках ЛЗС праходзяць валейбольныя розыгрышы, спартакіяды ў паасобных грамадах, спаборніцтвы па лёгкай атлетыцы, шахматныя розыгрышы на «Залатую вежу». Зімою члены ЛЗС арганізуюць кулігі па Белавежскай пушчы. Асабліва добра працуюць ЛЗС Навасады (галоўны ініцыятар Сяргей Баўтрамюк), ЛЗС Арэшкава (Славамір Галёнка), ЛЗС Грабавец (Мікалай Бярэзняк), ЛЗС Нараўка (Кастусь Філіновіч), ЛКС Белавежа (Віктар Бушко) і іншыя. Сёлета заснаваліся новыя гурткі ЛЗС у Пасталове, Дабраводзе, Лазіцах і Грабаўцы. Сведчыць гэта аб тым, што і вясковая моладзь ахвотна горнецца да спорту. Члены шматлікіх гурткоў ЛЗС штогод выконваюць шматлікія грамадскія чыны. Найбольш пры пабудове спартыўных пляцовак і стадыёнаў. Зараз стадыён маюць нараўчане і будуюць у сябе члены ЛЗС у Навасадах. Кошт яго пабудовы склаў суму 800 тыс. зл. (ця)

Уласны дом

Пакажы, у якім доме ты жывеш, скажу, які з цябе гаспадар. У гэтых словах многа праўды. Кожны чалавек намагаецца, каб яго дом быў прыгожы, каб у ім быў парадак. Вельмі важна, каб быў ён па душы... Тут здзяйсняюцца падзеі чуллівыя і сумныя, спраўляюцца вяселлі, вучацца хадзіць нашы дзеці, тут нашага жыцця праходзіць найбольш. Дом мае велізарны ўплыў на наш унутраны свет. Тут мы раслі, тут знаёміліся з дабром і злом. І куды б лёс не закінуў чалавека, ён успамінае свой родны дом, сумуе па ім, раней ці пазней вяртаецца да яго.

Наша дзяржава імкнецца стварыць людзям такія ўмовы, каб кожная сям'я мела дзе жыць, каб мела сваю ўтульную кватэру, свой дом. Апрача таго, з-за недахопу кватэр у некаторых мясцовасцях не хапае рук да працы, а гэта затрымлівае развіццё прамысловасці. Таму пытанне жыллёвага будаўніцтва ставілася як адна з галоўных спраў на VI з'ездзе ПАРП. Пастановы ў пленуме ЦК ПАРП гавораць аб перспектыўнай праграме жыллёвага будаўніцтва на цэлае дваццацігоддзе.

Каб запэўніць кожнай сям'і самастойнае памяшканне, трэба будзе да 1990 года пабудаваць 7 мільёнаў 300 тысяч новых кватэр. Значыць, трэба пабудаваць яшчэ адну Польшчу. У выкананні гэтага велізарнага, але рэальнага задання ўдзельнічаюць не толькі будаўляныя прадпрыемствы. Ствараецца сучасная жыллёвая прамысловасць.

Наша дзяржава ўдзяляе таксама многа ўвагі жыллёваму будаўніцтву на вёсцы. Гаспадар, які будуе цяпер дом, мае вялікія ільготы ў аплочванні падаткаў. Няма цяпер такой вёскі, у якой не будаваліся б новыя прыгожыя дамы.

На здымку мы бачым дом Яўстафія Філімонюка з Кнаразоў у Бельскім павеце. Ёсць тут і цэнтральнае ацяпленне, і ванна, і туалет, і піўніца пад цэлым будынкам. Адным словам, сучасны гарадскі будынак.

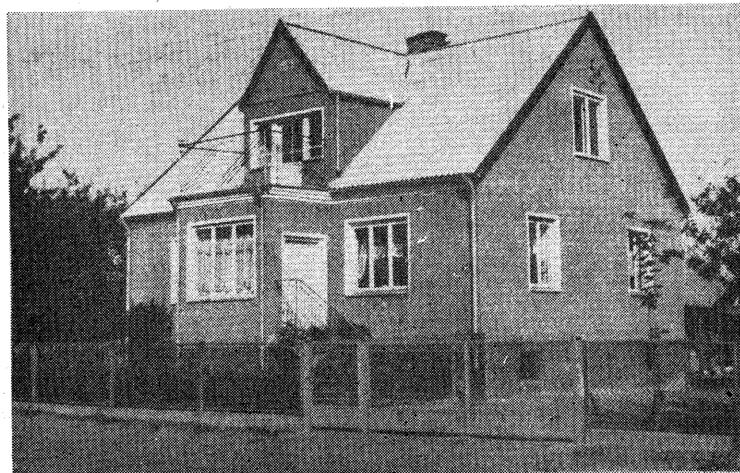

Тэкст і фота М. Хмялеўскага

ЧЫТАЙЦЕ і РАСПАЎСЮДЖВАЙЦЕ «Ніву»!

Карэспандэнцыя з Гродна

Часта за вывучэннем перадавога вопыту на прамысловыя прадпрыемствы, у калгасы і саўгасы Гродзенскай вобласці прыязджаюць дэлегацыі з краёў і вобласцей Расійскай Федэрацыі, Украіны, Літвы, Латвіі. Вось і нядаўна тут гасціла група партыйных работнікаў Алтайскага краю на чале з членам ЦК КПСС, першым сакратаром крайкома партыі А. В. Георгіевым. Партыйныя работнікі з братняй рэспублікі цікавіліся пытаннямі арганізацыйна-партыйнай работы, пастаноўкай сацыялістычнага спаборніцтва, маральным і матэрыяльным стымуляваннем працы ў калгасах і саўгасах.

На здымку: дэлегацыю сустракаюць на Гродзенскай зямлі хлебам-соллю.

Фота Я. Краўчанкі

У кнігарні імпартных выданняў у Беластоку, вул. Кілінскага 10, можна набыць наступныя кнігі на беларускай мове:

Ж ы в е м і ж н а с г е н і й, 1969, стар. 272, цана 8 зл. 10 гр.

Постаць Уладзіміра Ільіча Леніна — правадыра Вялікай Кастрычніцкай рэвалюцыі і заснавальніка першай у свеце дзяржавы працоўнага люду СССР — з'яўляецца дарагой сэрцу беларускага народа. У зборнік увайшлі казкі, песні, частушкі, прыказкі, вершы, паэмы, апавяданні беларускіх пісьменнікаў, прысвечаныя У. І. Леніну.

Рэкамендуем зборнік усім чытачам, а ўжо абавязкова школьным бібліятэкам, як багатую крыніцу матэрыялу на занятці і для школьных урачыстасцей.

К у п а л а Я н к а, Паэмы, 1971, стар. 160, цана 3 зл. 50 гр.

Спецыяльнае школьнае выданне, у якое ўвайшлі паэмы Янкі Купалы: «Курган», «Бандароўна», «Магіла льва», «Безназоўнае», «Над ракой Арэсай». Уступны артыкул «Паэмы Янкі Купалы» пяра вядомага сучаснага беларускага літаратуразнаўцы М. Яраша ўводзіць у свет купалаўскіх паэтычных уяўленняў і каменціруе творы.

Дасканалае выданне для ўжытку настаўнікаў беларускай мовы і для школьных бібліятэк.

Т а н к Максім, Ключ жураўліны. 1972, стар. 496, цана 20 зл. 80 гр.

Юбілейнае выданне (у сувязі з 60-годдзем з дня нараджэння паэта) склалі лепшыя лірычныя творы з яго плённай звыш 40-гадовай паэтычнай творчасці. Зборнік аздобілі стылізаваныя

ілюстрацыі выдатных беларускіх мастакоў Ул. і М. Басалыгаў.

Рэкамендуем гэтае выданне ўсім паклоннікам вялікага паэтычнага таленту М. Танка.

Л я с н ы я п е с н і, 1969, стар. 224, цана 8 зл.

Гэты элегантна выдадзены томік (малы фармат) паэзіі беларускіх партызан з'явіўся вынікам крапатлівай збіральніцкай працы літаратара і дацэнта Язэпа Зазекі — намесніка дырэктара Педагагічнага інстытута ў Беластоку (1940—1941), а затым у часе акупацыі партызана і рэдактара нелегальнай газеты «Свіслацкая праўда», якая выдавалася пры партызанскай брыгадзе імя Чапаева, што дзейнічала ў складзе Беластоцкага партызанскага злучэння. Творы, якія складаюць гэты зборнік, асабліва каштоўныя і як дакумент з часоў гераічнага змагання супраць фашысцкага нашэсця, і як мастацтва, якое саграваючы партызан і мабілізавала іх да бою з захопнікамі.

Гэты арыгінальны і каштоўны зборнік рэкамендуем усім любіцелям беларускай паэзіі.

М а й х р о в і ч Сцяпан, Георгій Скарына, 1966, стар. 188, цана 4 зл. 60 гр.

Гэты навуковы нарыс пра выдатнага беларускага асветніка і першадрукара Георгія Францішка Скарыну выйшаў з-пад пяра вядомага сучаснага даследчыка беларускай літаратуры мінулых эпох. У кнізе надта пластычна і ўдакументавана паказана шматгранная дзейнасць Г. Ф. Скарыны.

Рэкамендуем усім зацікаўленым гісторыяй беларускай літаратуры і культуры.

Кнігарня імпартных выданняў у Беластоку ахвотна высылае кнігі таксама за паштовым залічэннем з далучэннем рахунку (фактуры). Запатрабаванні кіруйце па адрасу: „Dom Książki", Białystok, ul. Kilińskiego 10.

(мг)

У БЕЛАСТОЦКІМ ТЭАТРЫ ІМЯ А. ВЯНГЕРКІ

НОВЫ СЕЗОН

Новы тэатральны сезон пачаў Беластоцкі тэатр вялікай працай. З сівой грэцкай класікі паставілі несмяротную «Медэю» несмяротнага Эўрыпіда. Рэжысёр — Станіслаў Вяшчыцкі. Сцэнарый Рышард Кузішын.

На здымку злева: Аліцыя Тэляшыцкая (Медэя) і Зенон Якубец (Язан).

Другая з п'ес сезона гэта «Гіпноз» А. Цвайдзінскага. На здымку злева: Барбара Лукашэўская (Рэна) і Генрык Длужынскі (Ян).

(вл)

КУТОК ГАСПАДЫНІ
ШТО РАБІЦЬ, КАБ ДОБРА ЗВАРЫЦЬ

ЯБЛЫКІ Ў ЦЕСЦЕ

На 30 дэкаў мукі ўзяць 2 яечкі, 2 лыжкі алею, 2—3 лыжкі малака або вады, 5 вялікіх яблыкаў, тлушч, цукар. З мукі, жаўткоў, алею і малака зрабіць цеста кансістэнцыі густой сметаны. Дадаць пену з бялкоў і крыху ўспульхняючага парашку. Абабраныя яблыкі парэзаць у кружкі, выразаць насенне. Кожны кружок памачыць у цеста. Смажыць у разагрэтым тлушчы з абодвух бакоў. Падаваць, пасыпаўшы цукрам. Хто любіць, можа паліць яшчэ смятанай.

ЯБЛЫЧНЫ СУП

На 60 дэкаў яблыкаў даць 5 шклянак вады, паўшклянкі смятаны, лыжку мукі, цукар па смаку. Памытыя яблыкі (гатунак трэба ўзяць такі, каб вельмі хутка разварваўся) палажыць у гарачую ваду, разварыць, працерці праз сіта. Смятану размяшаць з мукой, заправіць суп, закіпяціць, пасаладзіць па смаку. Падаваць з вараным макаронам альбо грэнкамі з белай булкі.

МАКАРОН З ЯБЛЫКАМІ

На 25 дэкаў макарону трэба ўзяць 75 дэкаў яблыкаў, 2 яечкі, 2 лыжкі цукру, 5 дэкаў масла ці маргарыну, карыцу (цынамон), лыжку цёртай булкі. Зварыць макарон так, каб яшчэ не быў зусім мяккі, адцадзіць, спаласнуць халоднай вадой. Яечкі расцерці з цукрам, яблыкі абабраць, нарэзаць тонкімі скрылёчкамі, вымяшаць з расцёртымі яечкамі, карыцай і макаронам. Атрыманую масу палажыць на змазаную тлушчам і пасыпаную цёртай булкай бляшку, выраўняць паверхню, спырснуць тлушчам, пасыпаць цёртай булкай, запячы ў духоўцы. Падаваць макарон, парэзаўшы на порцыі і пасыпаўшы цукровай пудрай. Можна паліць смятанай.

РЫС З ЯБЛЫКАМІ

На 20 дэкаў рысу ўзяць 40 дэкаў малака, 6 дэкаў масла або маргарыну, 3 яечкі, 15 дэкаў цукру, 75 дэкаў яблыкаў, карыцу або ванілін. Рыс зварыць на малацэ. Бляшку змазаць тлушчам, пасыпаць цёртай булкай. Жаўткі расцерці з цукрам, вымяшаць з рысам. Дадаць пену з бялкоў, вымяшаць асцярожна. Палову рысу выклаць на бляшку, на яго палажыць сцертыя на бурачанай тарцы яблыкі, змешаныя з цынамонам ці ванілінам, на гэта рэшту рысу, зверху рыс спырснуць тлушчам і запячы. Падаючы, парэзаць запяканку на порцыі, пасыпаць цукрам і паліць смятанай.

ШАРЛОТКА

На 40 дэкаў мукі бярэм 15 дэкаў масла ці маргарыну, 2 жаўткі, 2—3 лыжкі кіслай смятаны, 8 дэкаў цукровай пудры, 2 кг яблыкаў, 2 лыжкі цёртай булкі, карыцу. Муку пасячы з тлушчам і цукровай пудрай, дадаць жаўткі і смятану. Зрабіць цеста, палажыць яго на некалькі гадзін у халоднае месца. Пасля раскатаць з яго 2 бліны велічынёю бляхі. Яблыкі абабраць, парэзаць іх на тоненькія скрылёчкі, вымяшаць з цёртай булкай і карыцай. Палажыць яблыкі на бляшку, выкладзеную цестам, накрыць другім пластом цеста, зляпіць берагі. Накалоць відэльцам верх цеста, уставіць у гарачую духоўку. Як спячэцца, пасыпаць цукровай пудрай.

Гаспадыня

Фрыда сустрэла яго з лямпай у холе.

— Час? — запытала яна.

Ён моўчкі, урачыста кіўнуў.

— Прынёс?

Ён кіўнуў і запытальна зазірнуў у вочы жонкі. У гэты момант яна ўпершыню за доўгі час здалася яму прыгожай, нават жаданай. Пад яе вялікімі светла-блакітнымі вачыма былі цёмныя кругі ад многіх бяссонных начэй. У гэтых авечых вачах было цяпер менш жывёльнага здароўя, у іх таіўся боль, і таму яны здаваліся разумнейшымі і больш значнымі.

Падымаючыся па лесвіцы, Шэнкендорф азірнуўся на жонку. Яму заўсёды падабаўся гэты нардычны тып твару. Яшчэ юнаком ён калекцыяніраваў партрэты Грэты Гарбо і Марлен Дзітрых — яго любімых кіназорак. Але Фрыдзе не хапала спрактыкаванасці.

Зусім нядаўна ён быў перакананы ў тым, што ажаніўся ўдала. Але цяпер — землі, атрыманыя генералам — бацькам Фрыды, ужо захоплены бальшавікамі.

— Усё гатова? — запытаў ён жонку.

— Ты не пераапранешся, Франц? — адказала яна пытаннем на пытанне.

Ён акінуў яе таропкім позіркам з ног да галавы. Фрыдзе заўсёды была да твару парадная эсэсаўская форма, хаця Франца і забаўляла спалучэнне чэрапа на скрыжаваных касцях і нафарбаваных павек, пунсовых вуснаў, дзявочай таліі і кабуры пісталета. Пікантны кантраст! Ад яе пахла яго любімымі духамі — «Ноч у Парыжы».

— Няма калі, — адказаў ён.

Уваходзячы ў гасціную, Франц машынальна намацаў уключальнік, але тут жа апусціў руку, успомніўшы, што гарадская электрастанцыя даўно ўжо разбурана бомбамі. Не, ён ужо ніколі не ўбачыць асветленым гэты пакой з вывезенай з Парыжа стыльнай мэбляй.

Фрыда паставіла лямпу на стол у гасціннай — белы абрус, крыштальныя бакалы, шакалад, пячэнне... Папраўляючы светлыя локаны і накіравалася да дзвярэй: *«Я прывяду дзяцей»*. Франц паглядзеў на бакалы, падняў крышку кафейніка, панюхаў. Какава. Ён хацеў было сесці ў крэсла, але, заўважыўшы на сцяне незнаёмую фатаграфію, падышоў бліжэй.

Змардаваныя, пачварныя людзі ў паласатых касцюмах, калючы дрот, баракі. У цэнтры фатаграфіі — Фрыда, наглядчыца жаночага канцэнтрацыйнага лагера, разам з дзецьмі — Гельмутам і Лотай. Па дзецях відаць, што фатаграфія знята зусім нядаўна.

Адзінаццацігадовы Гельмут нахмурыўся і глядзіць прама ў аб'ектыў апарата. Пяцігадовая Лота паклала палец у рот і глядзіць на калону дзяцей. Гэта, здаецца, польскія дзеці... У іх вачах — тая самая недарэчная даверлівасць, якую называюць кранаючай у сентыментальных раманах. Дзяцей вядуць у роў. Там іх спаляць. Але яны не ведаюць гэтага і з цікавасцю глядзяць на прыгожа апранутую нямецкую дзяўчынку, азіраюцца на фатографа...

Фрыда ўвайшла ў гасцінную, ведучы Гельмута і Лоту. Крокаў іх не было чутна — яны ступалі па тоўстым дыване. Шэнкендорф скінуў паліто.

— Куды ты паставіла свечкі? — запытаў ён, шчоўкаючы запальніцай.

— Яны ў кутку, на баку з бензінам.

Шэнкендорф рашуча пасёк пакой. «Гэтыя высокія свечкі будуць гарэць», — падумаў ён.

Уголас ён сказаў:

— Бальшавікам не будзе чым пажывіцца ў нашым доме.

Фрыда пасадзіла дзяцей у крэслы, дастала з буфета вялікую цёмную бутэльку.

— О! — ціха ўсклікнуў Франц, убачыўшы этыкетку, і пераглянуўся з жонкай.

«Удава Кліко», з запасаў СС, рэквізаваных у Парыжы...

Наліваючы шампанскае ў бакалы, Фрыда насупілася і ціха сказала:

— Цяпер ты паверыш мне, Франц, я не стану хлусіць у такую мінуту. Лота сапраўды твая дачка. Ты дарэмна пасварыўся з Геслерам.

Франц на секунду паклаў сваю далонь на халодную руку Фрыды, а потым устаў і з пачуццём пацалаваў дзяцей і жонку.

Яна дзецям наліла халоднай, салодкай какавы, села на кончык крэсла.

— На жаль, — прагаварыла яна, — радыёла не працуе без току. Мы не пачуем нашага «Лаэнгрына». Але ці не паслухаць нам радые? Батарэі яшчэ не селі. Раптам адбылося штосьці-небудзь?..

— А здбылося толькі тое, што нашы сепаратныя перагаворы аб перамір'і з англа-амерыканцамі ў сталіцах ней-

ТРЫБУНА чытачоў

Сыноўская апека

Састарэў,ссівеў наш бацька,
Як смаржок, зрабіўся.
За свой век клаў працы многа,
Ды ўжо з сілы збіўся.

Падзяліў зямлю і хату
Між двума сынамі,
Пажаніў іх, даў ім спосаб —
Няхай жывуць самі.

Сыны рады і нявесткі,
Прыспорыла многа.
Далі слова не пакрыўдзіць,
Даглядаць старога.

Прайшоў год, другі і трэці,
Памяць карацее.
Абяцанка з думак вышла,
Бацька больш грыбее.

Ды ўжо з печы і не злазіць,
Аслабеў, паў духам.
І нявесткі паблажэлі,
Не вядуць і вухам.

Сыны пойдуць на работу,
Ў полі палуднуюць,
Стары нашча да вячэры
Церпіць і гаруе.

Ды аднойчы ён не стрымаў,
Згаладаўся дужа,
У сыноў сваіх пытае,
Ці сумленне рушыць.

Я ж меў жонку, вашу матку,
Даглядаў, стараўся,
Песціў вас і на старасць
Ўцехі спадзяваўся.

Вы не цяжкі тады былі
Ані мне, ні матцы.
Была ежа і адзежа
І куток у хатцы.

Аж на тое сын лагодна
Адказ барабаніць:
Пакінь, стары, блазнаваці,
Жонак нашых ганіць.

Мы былі тады малыя,
Як шпачкі Тамаша.
Жменька бобу, лыжка кашы —
Вось ўся ежа наша.

А ты, стары, з велькай глоткай,
А сам больш мядзведзя.
Чорт накорміць, калі хлеба
Больш куліды едзе.

Стары змоўк, адказ нягодны,
Цяпнуў, як абухам.
Словы подлыя звінелі
Доўгі час над вухам.

Віктар Лойка
Гайнаўка

тральных дзяржаў праваліліся канчаткова. Яны не хочуць ставіць на клячу, у якой пераламаны ўсе чатыры нагі... Але аб гэтым маўчыць радыё, маўчаць газеты.

Франц дастаў з кішэні чатыры малюсенькія ампулы, Фрыда адвяла вочы, абвіла пальцамі ножку бакала з пеністым вінам. Гельмут і Лота з цікавасцю сачылі за рухамі бацькі.

Апошнюю ампулу Франц расціснуў над сваім бакалам.

Фрыда сціснула пад сталом рукі так, што хруснулі костачкі пальцаў.

— Франц? — ледзь чутна прашаптала яна. — Магчыма, дзяцей... усё-такі...

— Фюрэрбефель! — адрэзаў Франц. — Загад фюрэра!

— Піце, дзеці! — цвёрда сказала Фрыда, выпраставаўшыся ў крэсле. — Усе разам!.. Хайль Гітлер!

На твары Фрыды прабегла сутарга. Дапіваючы свой бакал, яна ўзняла вочы на бюст фюрэра над камінам.

Выпіўшы шампанскае, Франц пагасіў лямпу. Свечкі слаба гарэлі ў далёкім кутку. Калі Гельмут ускрыкнуў раптам у цемры і наваліўся грудзьмі на стол, перакуліўшы кубак, Франц заціснуў вушы, зажмурыў вочы, адкінуўся ў крэсла, скруціўся...

Падлога пахіснулася раптам. Пачыналася чарговая бамбёжка.

(Працяг будзе)

ВУЛІЦА

Вуліца ў вёсцы Рудуты, Бельскі павет, напэўна адна з найгоршых у ваяводстве. Вёска вялікая, будынкі добрыя, платы жалезныя, памаляваныя на розныя колеры.

А вуліца? Маса балота, ямаў, каменняў... І такая вузкая, што нават можна яе пераскочыць. Тут мінацца фурманкамі, а таксама трактарамі амаль немагчыма.

Маставая тут нізка пралажана, і ніколі тут не будзе парадку, калі брук не будзе разбураны і зроблены нанава (намнога вышэй, чым цяпер, трэба падняць). Таксама трэба, каб многія жыхары аднеслі свае платы далей ад вуліцы. Навошта лезці не на сваё?

І вуліца будзе шырокая, будзе прыгажэй, чысцей і акуратней. Трэба тут нешта зрабіць.

П. Дубовіч

З думкай аб надыходзячай зіме.
Фота Я. Цялушэцкага

Дарагое Сэрцайка

Мінуў год, як я выйшла замуж. Маю добрага мужа і маленькага сынка. Мы шчаслівыя, кахаем адзін другога, цешымся малым.

Але нядаўна трапіў мне ў рукі альбом са здымкамі. Прывёз яго муж са сваімі іншымі рэчамі ад бацькоў, дзе яны перахоўваліся, пакуль мы не атрымалі ўласнай кватэры. Пакінуўшы пачку, муж тэрмінова выехаў у камандзіроўку. Гаварыў, што вернецца праз тыдзень. Я пачала альбом пераглядаць.

І вось убачыла здымак дзяўчыны і на адвароце подпіс: «Каханаму Віці на доўгую памяць — Ёля». Было гэта ў той час, калі Віця быў маім нарачоным. Быў ён зайздросны і патрабаваў ад мяне вернасці, праўдамоўнасці, а сам... Не перанясу я гэтага. Мне страшна крыўдна. Ён хадзіў да мяне і адначасова меў другую. А я ж думала, што Віця мяне вельмі кахае і была ўпэўнена, што мне не здраджвае. Ад часу, як мы пажаніліся, я не магу на яго нічога дрэннага сказаць. Але баюся, што калі вернецца дамоў, я ўжо не буду такая, як дагэтуль. Што рабіць: ці прамаўчаць, не ўспамінаць аб гэтым, ці сказаць усё, што накіпела мне на сэрцы? Парай, Сэрцайка.

Ніна з Бельшчыны

Ніна! Надта пераўвялічыла ты гэту справу, на маю думку, цяпер зусім ужо няважную. Гэта ж было яшчэ перад вашай жаніцьбай. Муж твой быў тады кавалерам. Як кожны хлапец, прывыкшы яшчэ да розных знаёмстваў, хаця быў ужо тваім нарачоным, мо не адразу парваў сувязі з іншымі дзяўчатамі. Але факт, што цяпер, ажаніўшыся, ён верны і кахае цябе, павінен перавысіць усё. Не трэба выцягваць нейкіх даўніх «грахоў», вяртацца да мінулага, якое цяпер зусім не істотнае.

Але каб самой супакоіцца, каб гэта не мучыла цябе, раю далікатна, без ніякіх папрокаў, запытаць мужа пра гэту дзяўчыну. Ён напэўна ахвотна раскажа табе аб гэтым. Гэта ж толькі ўспаміны з часоў маладосці. А ведай, што беспадстаўная, празмерная зайздрасць не будуе, але руйнуе сям'ю.

Жадаю добрага настрою!
Сэрцайка

Кансультацыя юрыста

ПЫТАННЕ: Павятовы суд вырашыў маю цывільную справу на карысць майго праціўніка. Ваяводскі суд пераказаў справу павятоваму суду на паўторнае распазнанне. З гэтага вынікае, што рашэнне павятовага суда было няправільнае. Аднак справу паўторна разглядае той самы суддзя, які да мяне непрыхільны і дзейнічае на карысць майго праціўніка. Гэта можа быць вынікам таго, што пляменніца майго праціўніка працуе ў павятовым судзе на пасадзе сакратаркі, а жонка майго праціўніка і жонка суддзі некаторы час працавалі на адным прадпрыемстве. Ці можна патрабаваць выключэння суддзі ад разгледжання маёй справы?

АДКАЗ: Можна патрабаваць выключэння суддзі ад распазнання справы, калі паміж суддзёй і істцом або адказчыкам існуюць адносіны, якія абгрунтоўваюць погляд, што суддзя можа не быць аб'ектыўны. Аднак паданыя вамі факты недастатковыя для гэтага. Тое, што справу перасланую да паўторнага разгледжання, разглядае той самы суддзя, які выдаў першае рашэнне, з'яўляецца ў судовай практыцы звычайнай з'явай. Кіруючыся дырэктывамі ваяводскага суда, суддзя, разглядаючы паўторна справу, вырашыць яе правільна, а калі памыліцца і гэтым разам, то ваяводскі суд яго паправіць. Адсутнасці аб'ектывізму не можа ў нармальнага чалавека выклікаць тое, што яго жонка працавала некаторы час з жонкай істца ці адказчыка, або тое, што ў тым самым судзе працуе на адміністрацыйнай пасадзе далейшы сваяк таго, хто мае ў судзе справу. Гэта магло б быць асновай да выключэння суддзі, калі б было сцверджана, што суддзя ўтрымоўвае таварыскія адносіны з тым, хто мае ў судзе справу, або з яго найбліжэйшымі сваякамі. У гэткіх выпадках, як правіла, суддзя сам адмаўляецца ад распазнавання справы.

Няслаўная хроніка

■ 6.X.1972 на шашы Беласток — Бабро́ўнікі матацыкліст Ірэнеуш Сушко (17 год) з Беластока, абганяючы неасветленую фурманку, ударыў у яе і зламаў нагу.

■ 7.X.1972 у полі каля вёскі Махнатае Гайнаўскага павету згарэла сціртa саломы Аляксея Кірылюка. Страта каля 2000 зл.

■ 7.X.1972 г. каля вёскі Семяноўка Гайнаўскага павету згарэлі дзве стадолы са збожжам. Стратныя Марыя Зданоўская і Мікалай Анішчук амаль на 80.000 зл. Пажар выклікалі дзеці.

ЖЫВЫ ТРУП

50 год школа на вуліцы Міцкевіча ў Бельску была жывым культурным цэнтрам. Цяпер яна пустая стаіць, як жывы труп. Гарадская рада тлумачыць, што пагнілі бэлькі і будынак патрабуе капітальнага рамонту. А па прычыне недахопу ліміту можа яго адрамантуюць недзе ў 1974 годзе. Як правіла, не кожная інвестыцыя канчаецца ў тэрміне. Значыць, такі вялікі будынак будзе пуставаць некалькі год ў той час, калі грамадская рада збірае фонд на пабудову школ і інтэрнатаў. Будынак аж просіцца, каб яго прывесці ў парадак, каб у ім як найхутчэй пачуўся радасны гоман дзяцей.

Бельск налічвае 14.000 жыхароў. Школьныя будынкі вельмі патрэбныя. Пры добрай арганізацыі грамадскага чыну за тыдзень можна было б павынімаць гнілыя, драўляныя бэлькі, а за другі — замяніць іх новымі, жалезнымі. І не трэба было б чакаць некалькі год.

Нестар Перавой

Вулька Нурэцкая. *Фота В. Рудчыка.*

Васіль Баўтручук, Махнатае. Сардэчна дзякуем за дасланне экземпляра «Нівы», які ў сярэдзіне не быў задрукаваны. На жаль, такія фокусы здараюцца ў беластоцкай друкарні (тут рэдакцыя невінавата). Просім у такіх выпадках паведамляць нам.

М. Лук'янюк, Белкі. «Праўду» надрукуем у «Парнасіку».

Яўген Чорны. Ой, нядобра смяяцца з сябра, схаваўшыся яшчэ за псеўданімам. Вывад: «Закаханага вучня» не надрукуем.

КІНО

ГАЙНАЎСКІ ПАВЕТ

Кляшчэлі
„Labirynt miłości" (radz), „Czekajcie na listy" (radz.), „Człowiek, który wątpi" (radz.), 31.X.—5.XI.

Нараўка
„Czarownica z bagien" (radz.), „Grzeszny anioł" (radz.), 1—5.XI.

Нарва
„Haszek i jego Szwejk" (radz.), „Żenia, Żenieczka i katiusza" (radz.), 1—5.XI.

Чыжы
„Rzut karny" (radz.), „Wiryneja" (radz.), 1—5.XI.

Дубічы Царкоўныя
„Mroźny poranek" (radz.), „Taszkient miasto chleba" (radz.), 1—5.XI.

Арэшкава
„Ludzie i bestie" (radz.), I i II cz. 1—5.XI.

БЕЛЬСКІ ПАВЕТ

Боцькі
„Na tropach szpiega" (radz.), „Po kruchym lodzie" (radz.), 1—5.XI.

Орля
„Co wieczór o 11-ej" (radz.), „Droga do przystani" (radz.), 1—5.XI.

Райск
„Okres próbny" (radz.), „Spotkanie na przeprawie" (radz.), 1—5.XI.

САКОЛЬСКІ ПАВЕТ

Крынкі
„Haszek i jego Szwejk" (radz.), „Na frontach wojny domowej" (radz.), 1—5.XI.

Шудзялава
„Jutro przestaniesz umierać" (radz.), „Pancernik Potiomkin" (radz.), 1—5.XI.

Янаў
„Polonez Ogińskiego" (radz.), 1—5.XI.

СЯМЯЦІЦКІ ПАВЕТ

Нурэц
„Kronika jednego dnia" (radz.), „Droga przez cmentarz" (radz.), „On nie chciał zabijać" (radz.), 1—5.XI.

Мельнік
„Gwiaździsty bilet" (radz.), „Dzień ostatni, dzień pierwszy" (radz.), „Cierpkie wino" (radz.), „Kronika jednego dnia" (radz.), 1—5.XI.

Мілейчыцы
„Okres próbny" (radz.), „Pancernik Potiomkin" (radz.), „Ostatnia gra Karina" (radz.), 1—5.XI.

ДУБРОЎСКІ ПАВЕТ

Сухаволя
„Nigdy nie wrócę" (radz.), „Człowiek bez paszportu" (radz.), 1—5.XI.

Новы Двор
„Gdzie jesteś Maksymie" (radz.), „Gwiazdy w morzu" (radz.), 1—5.XI.

Ніва

Organ Zarządu Głównego Białoruskiego Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego

Adres redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1. Telefony: red. naczelny 2-10-33, centrala 2-32-41 do 45. Warunki prenumeraty: miesięcznie — 2,40 zł, kwartalnie — 7,20 zł, półrocznie — 14,40 zł, rocznie — 28,80 zł. Prenumeratę przyjmują wszystkie placówki pocztowe i listonosze. Wpłaty na prenumeratę indywidualną należy dokonywać na konto PUPiK „Ruch" Nr 102-7-161 NBP Białystok I Oddział Miejski. Na odwrocie blankietu należy podać okres prenumeraty i tytuł zamawianego pisma. Zamówienia ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje — Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa, ul. Wronia 23. Nr konta PKO 1-6-100024. Zamówienia z krajów europejskich jak i zamorskich należy kierować pod adresem Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa, ul. Wronia 23.

BZGraf. Nakład 6.661 T-3

З савецкага гумару

АДНОЙЧЫ Ў ЦЫРУЛЬНІ

Я з прыемнасцю апусціўся ў глыбокае крэсла, на шыю мне павязалі беласнежную прасціну.

— Падстрыгчы? — жыццярадасна запытаў цырульнік, ляскаючы нажніцамі.

— Не.

— Пагаліць?

— Не.

— Масаж, манікюр?

— Не. Не пытайцеся, ўсё роўна не адгадаеце, — сказаў я.

Цырульнік моўчкі пазіраў на мяне.

— Можа вы не зусім здаровы? — асцярожна запытаўся ён.

— Наадварот, здаровы, чаго і вам жадаю.

— Дык што ж вам ад мяне трэба? — ўздыхнуў цырульнік.

Я зразумеў, што без маёй дапамогі ён ні ў чым не разбярэцца.

— Бачыце я хачу праверыць, ці пазычыць мне першы сустрэчны 10 рублёў.

— І што ж, я і ёсць гэты першы? — спалохаўся цырульнік.

— Не, вы ўжо трэці. Першыя два бліны выйшлі камяком. Вы трэці, у каго я прашу пазычыць 10 рублёў.

— Але я вас першы раз бачу!

— А калі я вярну пазыку, будзе ўжо другі раз Уяўляеце, як вам тады будзе прыемна? Вы нібы знойдзеце гэтую дзесятку.

— А зараз я іх нібы страчу?

— Зараз вы проста дакажаце, што вы сумленны грамадзянін, які заўжды згодны дапамагчы чалавеку.

— Сумленнасць за 10 рублёў? Можа хопіць рубля? Адзін ў мяне знойдзецца.

— Няма гаворкі. 5 рублёў не менш.

— Рубель.

— Тры, — стаяў я на сваім.

— Рубель! — не здаваўся цырульнік.

— Добра, — пагадзіўся я, давайце рубель.

Цырульнік наскроб рубель дробнымі. Я не пералічваючы, сунуў грошы ў кішэню, зірнуў у люстэрка і сказаў:

— Раз ужо я сеў да вас, можа, паголіце?.. І масаж таксама...

Цырульнік хутка і спрытна зрабіў мяне прыгожым і сказаў:

— З вас рубель.

Я пакапаўся ў кішэні, дастаў дробныя — роўна рубель і пайшоў, адчуваючы, як прыемна пахне ад мяне «Палётам».

А. Аляксейчык

Абое рабое,

РАЦЫЯ

У вядомага венскага коміка Бэкмана былі вялікія вушы. Адзін журналіст пажартаваў з гэтага.

— Вы маеце рацыю, — спакойна сказаў Бэкман. — Як для чалавека, дык у мяне сапраўды вушы вялікія. Але прызнайце, што ў вас як для асла, дык замалыя.

НІЎКА

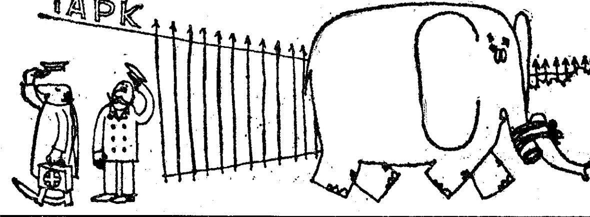

«АКТЫВІСТ»

Схадзіў на важны сход Лявон,
Вярнуўся ў калектыў
І далажыў заўкому ён:
«Там быў увесь актыў»
«Што ж гаварылі там, Лявон,
Наконт надзённых спраў?»
« Звалiў мяне пракляты сон —
Я сход увесь праспаў».
«Было так нецікава там,
Ці мусіў празяваць?»
«Цікава... Ды — вядома ж вам —
Люблю я падрамаць».

Васіль Маеўскі.

НА ВУЛІЦЫ

Паволі едзе машына, за рулём якой сядзіць маладая жанчына. Па краі тратуара ідзе мужчына і камандуе:

— Націсні на педаль, уключы другую перадачу. Націсні на газ!

Глянуўшы на здзіўлены твар прахожага, мужчына гаворыць:

— Гэта мая жонка вучыцца вадзіць аўтамашыну.

— Ці не лепш было б сесці побач з ёю?

— Ведаеце, машына застрахавана, а я не.

ВЫРАТАВАЎСЯ

— Таварыш дырэктар, маглі б вы адпусціць мяне на гадзіну з работы? Званіла жонка і прасіла каб я пайшоў з ёю па прадукты.

— Не, не магу.

— Ад усяго сэрца дзякую вам, таварыш дырэктар.

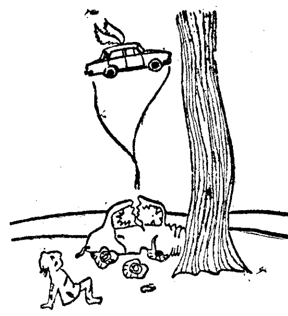

Талаваломка

1
5 3
7 4 6
5 1 6 8
1 6 4 5 2
5 8 7 6 9 1
6 3 1 5 6 7 3
2 4 5 3 7 5 4 1
5 7 9 6 8 1 3 6 7
6 1 8 5 7 4 8 3 5 9

Пачынаючы з самай вяршыні ступенчатай пірамiды, адбярыце ад кожнай ступені па адной толькі суседняй лічбе. Якія дзесяць лічбаў трэба адабраць, каб іх сума раўнялася самаму вялікаму з магчымых вынікаў?

*

Адказ на заданне з папярэдняга нумара:

(22—2) х 2 = 40

Гумар з барадою

ПРА СКУПОГА ГАСПАДАРА і ХІТРАГА ПАРАБКА

Аднойчы адзін гаспадар паслаў парабка ў лес па дровы. На дарогу даў торбу з харчамі.

Заглянуў парабак туды, а там на дне — маленькі сухарык.

— Што ж вы мне так мала далі на абед? — пакрыўджана спытаў парабак.

— Як размочыш у рэчцы, то і не з'ясі, — буркнуў гаспадар.

Парабак вырубаў у лесе сухі дручок, палажыў каля сябе і лёг спаць. Праз некалькі гадзін прыехаў у лес гаспадар. Убачыў, што парабак спіць, і страшэнна разлютаваўся:

— Ты, чаму, лайдак, не нарубаў дроў?

Парабак падаў сухі дручок гаспадару і сказаў:

— Як размочыце, дык і на воз не ўлезе.

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ

Па просьбе Эвы Брысюк, Марыі Аксентовіч, Яніны Леўчук з Гайнаўскага павету і Галены Кучынскай з Меляшкоў Беластоцкага павету змяшчаем

DOM, KTÓRY MAM

Czas strumieniem wartkim płynie
i odmierza twarze snu,
nieodmienne jest do dziś jedynie
co przed nami było tu.

Wesołość ptasich gniazd, od snu ciepły las
i świerszcza śpiew zaklęty w krzew znajomy.
Idący polem dzień i świt kiedy cień
odejście nocy kryje w mgieł zasłony.

Bezdroża szumnych traw, niezmienność wśród malw,
gdy barwą kryją ściany pobielane.
W powietrzu czystym dzwon i bzu biały szron,
to dom rodzinny, to mój dom.

Czas od dawien dawna plącze
pajęczyny naszych dróg,
choć nie jedna droga nam się skończy,
po nas znowu będzie tu:

Wesołość ptasich gniazd...

ПЕРАШКОДА

Прафесар да вучаніцы:

— На маю думку, у дасягненні дасканаласці ў танцы перашкоджваюць вам дзве рэчы...

— Якія, пане прафесар?

— Ногі...

Аўтаматызацыя вытворчых працэсаў.

ХТО ЎПАРТЫ?

— Чаму ты такі ўпарты? — спыталі ў Ішака.

— Гэта я ўпарты? — здзівіўся Ішак. — Гэта чалавек упарты. Колькі я ўпіраюся, столькі ён мяне б'е. На яго месцы я даўно адчапіўся б.

ЧАМУ?

Прафесар пачынаючаму доктару:

— Ваш першы пацыент, калега, ачуняў. Чаму ж вы такі невясёлы?

— Не ведаю, што яму дапамагло.

ВАЖНАЯ ПРЫЧЫНА

— Чаму вы не дазваляеце Янцы гуляць з вамі ў індыйцаў?

— Ён парушае гульню — павінен быць бледнатварым, а ўмывацца не хоча.

У АМЕРЫЦЫ

Чалавек зайшоў у бар, выпіў глыток рому, палажыў на прылавак сто песа і выйшаў.

Якраз у той момант, калі барман замест у касу клаў грошы сабе ў кішэню, увайшоў адміністратар.

— Ну і людзі заходзяць сёння! — не разгубіўся бармен. — Пакінуў сто песа на чай і забыў заплаціць за ром.

Курёзы

ХТО АХОЎВАЕ СКОТЛАНД-ЯРД?

У апошні час англічане ўсё часцей звяртаюцца да паслуг прыватных дэтэктываў: брытанская паліцыя не можа пахваліцца рэзультатыўнасцю. Дастаткова ўспомніць хоць бы беззвыніковыя спробы знайсці грошы, украдзеныя ў час аграблення паштовага поезда. Цікава, што думку публікі падзяляе і... самая паліцыя. Асабліва пасля таго, як са славутага Скотланд-Ярда — упраўлення лонданскай паліцыі — злачынцы ўкралі паліто, шалік і капялюш самога начальніка ўпраўлення. Паліцэйскія звярнуліся за дапамогай у прыватнае агенцтва «Аргус» з просьбай узяцца за ахову Скотланд-Ярда. А то ад жулікаў спакою няма.

РЭДКІ ВЫПАДАК

Бухарэст. Румынскія паляўнічыя Т. Брэшвелян і С. Подару знайшлі рэдкі выпадак вавучанят у павеце Бістрыца-Нэсэуд. Ва ўсіх пяці ваўчанят пярэднія лапкі і грудкі белай поўсці, што вельмі рэдка назіраецца ў ваўкоў. Ваўчанят кормяць з сосак, яны ўзяты пад кантроль спецыялістаў. Цікава, што пасля адстрэлу ваўчыцы паляўнічыя знайшлі ваўчанят у глыбокай барсуковай нары. Каб дабрацца да вывадку, ім давялося выкапаць сапраўдны тунель.

ЗАГАДКА РАКФЕЛЕРА

«Скажы мне, што ты выкідаеш на сметнік, і я скажу, хто ты», — так называецца кніжка нью-йоркскага сацыёлага Алана Уэбермена. Аўтар, які называе сябе «аналітыкам смецця», даследаваў кантэйнеры са смеццем некаторых вядомых амерыканцаў: Касіўса Клея, завадатара хіпі Эбі Хормана і іншых. Аднак смецце мультымільярдэра Дэвіда Ракфелера вельмі яго азадачыла, ледзь не парваўшы ўсю яго тэорыю: «Я знайшоў усяго толькі некалькі абгрызеных костак і пару вараных буракоў».

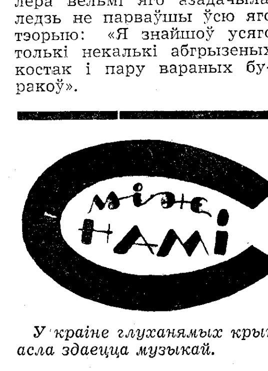

У краіне глуханямых крык асла здаецца музыкай.